

Türi Raahvaleht

LÜHIDALT

Käru muuseum saab rahasüsti

Kolm EASi ja KredExi ühendatud turismi tootearenduse toetust jõuab tänava ka Järvamaale. Suurima, 192 041 eurose toetuse pälvis Türi vallas Kärus tegutsev MTÜ Käru Heade Tegude Muuseum. Muuseumi eestvedaja Aljona Suržikova sõnul hakati muuseumi loomiseks vahendeid otsima juba 2013. aastal. „See on nüüd kolmas kord meil taotlust esitada. Kahel eelmisel korral meid ei toetatud, nüüd siis lõpuks õnnestus,“ selgitab Suržikova. Saadava toetussumma loodetakse remontida Kärus Jaama tänav 7 asuv hoone. „Hoone vajab kapitalset remonti: töösse lähevad vundament, katus, kanalisatsioon, maja soojendus, rajatakse uued sissepääsud ning hoonesse tuleb neli ajaloolist korterit, 1930., 1960., 1980., 1990ndate stiilis korterit. Ehitus peaks valmima järgmise aasta oktoobriks,“ ütles Suržikova. Täna tegutseb muuseum vanas jaamahoones ja raudteeaias, kus on vaadata näitus „Kaksikud, kolmikud ja nende kärud“.

Tänavavalgustus lülitatakse suvisele režiimile

Türi vallavalitsus annab teada, et alates 25. aprillist kustutatakse tänavavalgustus valla asulates kell 23, välja arvatud Türi, Väätsa ja Särevere, kus tänavavalgustus kustutatakse kell 24. Hommikul tänavavalgustust enam sisse ei lülitata. Selline olukord kehtib kuni 1. septembrini.

TÜRI RAAMATUKOGU 95

Olete palutud
Türi raamatukogu sünnipäevale!
6. mail kell 18.00

Valdo Prausti ettekanne
"Türi vanemast ajaloost"

Muusikiline etteaste noorelt Paide
lauljannalt Keitlin Jüristolt

Raamatukogu lugemismängu lõpetamine ja
auhindade loosimine

Sünnipäevatorj ja kohv

Türi kirsiallee sai täiendust

Türi tehisjärve äärde ja laululava ümbrusesse istuti eelmisel nädala uusi puid

Türi halduse aednik Ele Schifffi sõnul on tegemist puudega, mis osteti mullu rahvaannetusega kogutud summa eest. Enamik puudest istutatakse praeguse allee täienduseks, osa aga laululava ümbrusesse mahavõetud puude asemele. „Kokku istutatakse kolmkümmend uut kirsipuud. Kakskümmend üks allee täienduseks ja üheksa laululava äärse sissesõidutee juurde eelmisel kuul mahavõetud vanade puude asemele,“ ütles Schifff. „Millal ja kui suures ulatuses tänavu Türi tehisjärve ääres kirsioite ilu nautida saab, pole teada, talv oli pikk ja lumerohke. See-eest on uued puud juba pungade ja osaliselt puhkenud õitega, vähemalt neid saab juba näha,“ lisas Schifff. Kirsiallee rajati Türi linna 80. sünnipäevaks 2006. aastal. Järve äärde istutati 155 ilukirsipuud.

TEKST JA FOTOD: TEET REIER

Metsas näeme...!

www.metsaamet.ee

Tel. 5615 0680

Metsakinnistute ja raieõiguse ost
Metsa ülestöötamine ja vedu

info@metsaamet.ee

TOIMETAJALT

Lillelaadal näeme...

Siis kui mina väike olin, ei lennanud viimasel aprillikuuõhtul ühtegi nõida ringi. Kui, siis ainult lastelavastuses „Väike nõid“. Ja esimene mai polnud mingi kevadpüha, vaid hoopis töörahva püha, mil koguneti paraadile ja keegi muukeelne seltsimees karjus kõva ja koleda häälega tribüünilt: „Jeelagu juuks mai!“ Vot sellised ajad olid.

Paraadile ma muidugi ise ei jõudnud. Olin veel liiga väike, see oli ikkagi töörahva püha. Aga lastele lehvitamiseks antud pisike punalipuke kirjaga 1. MAI on kusagil sahtlipõhjas kindlasti siiani alles. No ja sinna maikuusse mahtus ju teisi punaseid ja tähtsaid pühasid veelgi. Ei hakka mainima, kõik ju teavad.

Tulles korraks veel lapsepõlve juurde tagasi, siis kõik toona näidatud filmid, tähtsad loengud koolis, tõrvikurongkäigud ja lillede panek vennaskalmistule, kõik see ju kandis suures plaanis ühest sõnumit: Nõukogude sõdur on rahutooja, rahukindlustaja ja mida kõike veel ja kui ta peakski surema, siis ikka rahu eest ja kangelasena.

Täna seks päevaks pole toonasest mainekujundusest mitte kübetki järel. Tõsi, ka Nõukogude sõdur on asendunud Vene omaga. Aga sõnum, mida tänaste sõdurite kodumaa edasi annab, on sisuliselt samaks jäänud.

Kahjuks tuleb tunnista, et oma väike sisesõda käib ka meie oma vallajuhtide tasandil. Eelmises volikogus esitatud umbusaldus volikogu esimehe vastu kuu aega hiljem piisavalt toetust ei leidnud. Millise jälje see valla valitsemisele ja arenguteele jätab, seda on raske hinnata. Kas suudetakse sisetülid unustada ja minna meeskonnana edasi, seda näitab aeg. Igatahes ka siin on negatiivset mainekujundust viimasel kuul ja suures plaanis olnud üksjagu.

Aga tahaks ikkagi positiivselt lõpetada. Türi tehishjärve äärne kirsiallee sai lõpuks oodatud täienduse. Kogukond pani seljad kokku, kogus raha ja nüüd on kolmkümmend uut kirsipuukest mulda saanud. Osa vana allée täienduseks, osa kaunistamaks laululava ümbrust.

Ja hõisata võiks ka selle puhul, et lillelaat tuleb. Pärast paariaastast vaheaega lõpuks ometi. Loodetavasti kogu oma ilus ja hiilguses. Vähemalt laadaprogrammi lugedes ja esinejaid vaadates lootus on. Nii et kaunist kevadet ja lillelaadal näeme!

TEET REIER

NÄDALA PILT

KARUMÖMM KASELADVASI! Eelmisel nädalal jäi Türi looduspiltnik Annika Kivimäe kaamera ette kaseladvas ukerdav karupoeg. Annika oli lahkel nõus sellist haruldast vaatepilti ka Türi Rahvalehega jagama.

FOTO: ANNIKA KIVIMÄE

Kohvikupidajad - olge valmis!

Kevadilmad astuvad väikeste sammudega sooja suve poole, seega on aeg hakata mõtlema suvistele aiapidudele.

2. juulil tähistab Türi linn oma 96. sünnipäeva aedlinnakohvikute päevaga.

Kohvikutepäev on sel aastal laupäeval, mistõttu võib oodata külastajaid lähemalt ja kaugemalt. Kohvikute seas on alati soovitud näha ja leida midagi lastele, midagi veganitele, on neid, kes otsivad spetsiaalselt suppi ja neid, kes eelistavad liha. Alati sobib väikeseks ampsuks midagi magusat ja miks mitte suunata pearõhk hoopis heale muusikale, moesõule või tsirkusele.

Samuti ootame, et kohvikute lahtiolekuajad pakuksid rõõmu hommikusöögist õhtuse ooteni. Türi on tuntud imeilusate aedade poolest, kui soovid kodulinna sünnipäeval oma aiailu teistele näidata, kuid kohvikut avada ei soovi, oled samuti oodatud endast märku andma! Hea toidu nautlemise vahele üks mõnus emotsioon aiailust on samuti kosutav ja inspireeriv.

Esimesed huvilised on endast juba teada andnud, aitäh teile! Kui tunned, et tahad Türi linna sünnipäeval külastajaid oma ühepäevase kodukohvikuga rõõmustada või soovid aiailu näidata, siis palun anna sellest märku hiljemalt 23. maiks aadressil triin.parna@tyri.ee.

TR

Kes kontrollib katlakütjat?

2019. aasta oktoobris jättis tormis lendu läinud katus suure osa Võru maakonnast elektrita. Tundidega selgus, et elutähtsate teenuste osutamine lonkab mitut jalga. Elektrikatkestusest sai hoobilt sooja-, vee- ja kanalisatsioonipuudus, misjärel leidis valitsuse kriisikomisjon, et omavalitsuste valmisolekut kriisideks oleks vaja parandada.

Riigikontrolli hiljutine audit annab üle-eestiliselt aimu elutähtsatest teenustest kaugkütte-, vee- ja kanalisatsiooniteenuste osutamisel. Hädaolukorra seadus sätestab hulga nõudeid, mis kindlustavad elutähtsate teenuste kättesaadavust kriisiolukorras. Vähemalt ideaalis ja paberil.

Sajad tuhanded külmaohus

Ilmneb, et inimeste kindlustatus toimiva kaugkütte, veevarustuse või kanalisatsiooniga on üle Eesti äärmiselt ebaühtlane ja sõltub sellest, millises omavalitsuses keegi elab. Sadu tuhandeid eesti inimesi elab sellistes linnades ja valdades, kus hädaolukorra seadus ei nõua nimetatud teenuste toimepidevuse hoidmist ja selleks vajalike nõuete täitmist omavalitsustelt ega teenuseosutajatelt. Olgu öeldud, et ka Türi vald kuulub taoliste omavalitsuste sekka.

Kuigi kaugkütte- ning vee- ja kanalisatsiooniteenust korraldab enamik omavalitsusi, on osadel omavalitsustel suuremad kohustused nende teenuste toimepidevuse tagamisel kui teistel. Nimelt peetakse seaduse mõttes kohaliku omavalitsust elutähtsa tee-

nuse toimepidevuse korraldajaks juhul, kui seal elab rohkem kui 10 000 inimest ja tema territooriumil tegutseb elutähtsa teenuse osutaja (ETO).

See tähendab, et kõik ettevõtted, kes osutavad elutähtsaid teenuseid, pole tingimata seaduse mõttes elutähtsa teenuse osutajad. Samuti pole kõik omavalitsused elutähtsa teenuse toimepidevuse korraldajad. Näiteks kaugkütteseaduse järgi on soojust tootja elutähtsa teenuse osutaja, kui ta pakub teenust vähemalt 10 000 elanikuga omavalitsuses ja tema tootmise prognoositav maht aastas on vähemalt 50 000 MWh. Seejuures võib omavalitsus olla vastutav nii kaugkütte- kui vee- ja kanalisatsiooniteenuse toimepidevuse tagamise eest või ka näiteks ainult ühe teenuse eest.

Elutähtsa teenuse osutajal – nagu öeldud Türi vallas ei ole ühtki sellist ettevõtet - tuleb rakendada erinevaid teenuse katkestusi ennetavaid meetmeid, tuvastada ja hinnata teenust ohustavaid riske, pöörates ühtlasi tähelepanu elutähtsate teenuste ristsõltuvusele. Selleks, et elektrikatkestuse ajal mitte hätta sattuda, peaks elutähtsa teenuse osutajal olema näiteks oma elektrigeneraator või kütusevaru.

Kuigi nõuded on kehtestatud ettevõtetele, kes kvalifitseeruvad elutähtsa teenuse osutajaks, ei tähenda see, et kõik teised teenuseosutajad ei ole midagi oma teenuse toimepidevuse suurendamiseks teinud. Küll aga ei saa omavalitsused praegu sellistele ettevõtetele määrata hädaolukorra seadusest tulenevaid kohustusi ega nõuda nende täitmist. See tähendab, et suurt osa

Eesti elanikkonda kütvate, vee- ja kanalisatsiooni andvate ettevõtete tegelik võimekus kriisiolukorraga hakkamasaamiseks on suur küsimärk.

Enamik elanikke teadmatuses

Hädaolukorra seadusest tulenevaid ülesandeid kaugküttening vee- ja kanalisatsiooniteenuse pakkumiseks peab täitma ainult 16 omavalitsust 79-st. Ülejäänud 63 linnas ja vallas võivad aga inimesed olla märksa pikemat aega sooja, vee ja toimiva kanalisatsioonita.

Kaugkütteteenusega 77 omavalitsusest on tervenisti 67 sellised, kus ükski kaugkütte-teenuse osutaja ei ole elutähtsa teenuse osutaja (ETO). Nende omavalitsuste võimet kriisiseisundis korrektselt tegutseda seadusest lähtuvalt ei kontrollita. Umbes 164 000 eesti inimest elab piirkondades, kus ei kehti hädaolukorra seadusest tingitud nõuded kaugkütte toimepidevusele.

Tsentraalse vee- ja kanalisatsiooniteenusega on seotud kõik 79 omavalitsust, millest 63 puhul pole teenuseosutajad elutähtsa teenuse osutajad. Tsentraalse vee puhul ligi 255 000 ja kanalisatsiooni puhul ligi 232 000 inimesele pakub teenust ettevõte, kes ei ole elutähtsa teenuse osutaja ehk tema võime kriisiolukorras toimida ei ole teada.

Külmast toast teise külma tupp

Auditist selgub veel üks kurioosum. Nimelt on suur osa omavalitsuste evakuatsiooni-

kohti keskse vee ja kanalisatsiooniga ja üle poole evakuatsioonikohtadest kaugküttega. Kui evakuatsiooni-kohad sõltuvad kesketest teenustest, siis ei pruugi olla võimalik nendesse ka sooja- või veevarustuse katkemise korral kedagi evakueerida.

Näiteks peaks külmal talvel pikemaajalise kaugküteteeenuse katkestuse korral inimesi evakueerima, kuid kui evakuatsioonikoht on seotud sama omavalitsuse hinge heitnud kaugküttega ja puudub ka alternatiivne kütteallikas, siis on võimatu evakuatsioonikohta kasutada ehk jäätuvad inimesed jääksid ka evakuatsioonipaigas külma.

Eelmisel aastal kooskõlastusringi läbinud valmisoleku seaduse väljatöötamise kavatsus väljendab soovi laiendada elutähtsate teenuste toimepidevust suurendavaid kohustusi kõikidele kohalikele omavalitsustele. Valmisoleku seadusesse soovitakse koondada hädaolukorra seadus, riigikaitse seadus ja erakorralise seisukorra seadus ning esitada seaduseelnõu valitsusele tänavu septembris.

Valmisoleku seaduse väljatöötamise kavatsuses oli ühe lahendamist vajava probleemina välja toodud elutähtsa teenuse toimepidevuse korraldajate ja elutähtsa teenuse osutajate regulatsiooni laiendamine sellistele omavalitsustele ja ettevõtetele, kes praegu nendeks ei kvalifitseeru.

KADRI PAAS
Türi vallavolikogu eelarve- ja arenduskomisjoni esimees (Eesti 200)

Türi vallavolikogu juures alustab tegevust eriline komisjon

Uue koostöövormi nimi on vallavolikogu innovatsioonikomisjon, mis teadaolevalt on pärast Rae valda teine omataoline Eestis. Komisjoni eesmärk on otsida võimalusi kuidas Türiale uut hoogu anda ja Järvamaale tuua teadmisi, mis võiksid meie igapäevaelu paremaks muuta.

Komisjoni nimi kõlab väga uhkelt, kuid sisult on see koostööplatvorm, mis proovib leida lahendusi sellistele küsimustele nagu paremad töökohad ja ettevõtluse areng, rahvastiku või targa linna temaatika, kliimanetraalsus ja keskkond.

Samuti lahendused, kuidas tuua rohepöördeks mõeldud euromiljonid Türi valda, võiks olla teemad, millega tegelema hakkame.

Suurem osa teadmistest Eestis asub teadupärast pigem Tallinnas või Tartus, ülikoolides, ministriumites ja mitmesugustes asutustes. Komisjoni kaudu proovime osa nendest teadmistest Türiale tuua. Eesmärgi saavutamiseks plaanime kokku tuua Eesti parimad eksperdid ning nende abil otsida lahendusi, mis teeks elu Türi vallas ja Järvamaal paremaks.

Pätipargist saabki prillikivi!

Türi vallavalitsus sai kätte PRIA peadirektori otsuse, millega eraldati LEADER- meetmesse esitatud taotluse „Pätipargist prillikiviks“ alusel Kärü aleviku keskväljaku rekonstrueerimiseks peaaegu 100 000 eurot, projekti kogumaksumuseks on prognoositud ca 130 000 eurot.

MTÜ Raplamaa Partnerluskogule esitatud projekti eesmärgiks on Kärü aleviku keskosa kujundamine atraktiivseks, nüüdisaegseks ja turvaliseks multifunktsionaalseks alaks, mis on kauniks visiitkaardiks külalistele, kes külastavad Kärus muuseumi, kirikut, kõrtsi, kalmistut, hooldekodu või kaupluseid.

Projekti käigus on kavas osaliselt asendada praegune haljasa murukiviga, kus oleks võimalik iga ilmaga käia, paigaldada

Nende kohtumiste ja kui vaja, ka analüüside põhjal, saab komisjon teha ettepanekuid vallavalitsusele ja volikogule. Ettepanekute kõrval on väga oluline, et need ei jääks pelgalt kitsa ringi mõteteks ja arusaamiseks. Seega peaks komisjon oma kohtumisi tegema võimalikult avalikult, pakkudes nii ettevõtjatele kui vallakodanikele võimalust komisjoni tegemistest ja ekspertide mõtetest osa saamiseks.

Hea näide on Rae vald, kus taoline komisjon keskendus ühele konkreetsele projektile ja rohepöörde võimalustele. Tehtud

töö tulemusena võib peagi nende teedel näha sõitmas isejuhtivaid busse. Kas meie Türil just isejuhtivate masinateni jõuame, on hetkel veel vara öelda, kuid loodetavasti saavad nii maa- kui linnainimesed siit omale tuge juurde.

Volikogu poolt komisjoni juhima valitud Lauri Läänemets ja Pipi-Liis Siemann peaks olema piisavalt tugev tandem, et heade tulemusteni jõuda. Ettepanekud, millistele suurtele probleemidele komisjon lahendusi võiks otsida, on oodatud.

TÜRI VALLAVALITSUS

istepingid, prügikastid, valgustus.

Selleks, et kauplejad kaupluse kõrvalt ristmikult turvalisemasse kohta tuleksid, ehitame kaks paviljoni, kus on ka elektri tarbimise võimalus, alale on ette nähtud koht pakiautomaadile ja võimalus elektriauto laadimiseks. Keskväljaku kesksesse punkti tuleb lisaks jõulupuuks kasvatatavale kuusele ka ausammas Kärule.

Ala hakkab läbima kavandatav kergliiklustee. Loodame projektis kavandatu valmis saada sügiseks, ettevalmistavate tegevustega, mis rahastatakse Türi valla kaasavast eelarvest, oleme juba algust teinud.

ELARI HIIS, Türi Haldus juhataja

TÜGi tudid

22. aprillil helises abiturientidele viimane koolikell ja kuidagi juh-tus jälle nii, et silmad olid märjad nii meil kui külalistel. Ja täiesti õigustatult, sest abituriente olid tervitamas Türi lasteaia Lokuta maja sajalalgssed koos õpetaja Kariniga, kaasas imelised kaad-rid endistest sajalalgsetest, prae-gustest lõpetajatest.

Taas kord tundsime tänulik-kust, et oleme saanud kasvada/elada väikeses seotud kogu-konnas. Lõpueksamite periood on täies hoos - praeguseks on tehtud juba emakeele ja inglise keele eksamid, ees ootab mate-maatika ja närvesööv tulemuste ootamine.

Juba on peetud ka esimesed vestlused uute ja oodatud güm-naasiumisse kandideerijatega – kui ägedad noored!

Ja väljas on kevad, hoidkem seda ka põues!

TÜRI ÜHISGÜMNAASIUM

Kevad Oisu lasteaias

Pärast Oisu lasteaia Naerulinnu rühma edulugu, kus lapsed pil-distasid lasteaia parki, märkasid nad pildistamise käigus ka seda, et kuldnoka pesakastid vajaksid uuendamist. Kui materjal oli ette valmistatud, läkski pesakastide kokku panemiseks. Sel korral õppisid lapsed trelli kasutama, et kruvidega pesakastid kokku kruvida. Nüüd on meil pargis uued pesakastid ülevälja ja linnudki juba kodud leidnud.

Ühiselt otsustasid Oisu lasteaia töötajad osa võtta Oisu OTTist. Igal korral küpsetati maitstvaid hõrgutisi ja jõulu OTTile kaa-sati ka lapsi, kes valmistasid savikausse, seepe ja kaunistasid vahvleid glasuuriga. Kogutud raha eest soetas lasteaid võim-lemismatid, mida on võimalik kasutada igal pool, kus vaja, ka õues. Kuna sellest on kujunenud juba traditsioon, siis oleme lasteaia küpsetistega igal Oisu OTTil.

Meid puudutas ka Ukraina sõda ja otsustasime lastega toe-tada Ukraina loomaia loomi, et aidata neid, kes ise ennast aidata ei saa. Kogutud summa saadame Tallinna loomaia lehel olevale kontole. Täname lapsevanemaid, kes meie tegemistes meid samuti on toetanud, ja onu Urmast ja Jaanust, kes meie kuldnoka pesakastid ette valmistasid.

ANNELI RAITAR
Retla-Kabala kooli Oisu lasteaia õpetaja

Türi muusikakooli õpilased olid edukad

Türi muusikakooli õpilased on ülimalt aktiivsed ja tulemus-likud osalejad üleriigilistel ja rahvusvahelistel konkurssidel Türi muusikakooli õp Merily Leotootsi viiuliklassi õpilane Annaliisa Aren osales Eesti muusikakoolide liidu (EML) üleriigilise konkursi „Parim noor instrumentalist 2022“ A-kate-gooria II vanuserühmas ja saavu-tas I koha nii regionaalses voorus kui lõppvoorus.

Viiuliõpilased olid edukad ka EML konkursi B-kategooria voo-rus, kus õp Merily Leotootsi viiu-liklassi õpilane Roosi Põllu saa-vutas II vanuserühmas regiooni voorus II koha ja lõppvoorus III koha. Kontsertmeister on Katrin Aesma ja videosalvestused tegi Katre Nukka. Õp Vello Schütsi viiuliklassi õpilane Maria-Liisa Mättas sai B-kategooria I vanuse-rühmas regionaalses voorus hea esinemise eest diplomi. Kontsert-meister on Pille-Riin Kaaver, video salvestas Sergei Zinovjev.

Tšelloõpilaste EML konkurs „Parim noor instrumentalist 2022“ oli samuti meie kooli jaoks väga saavutusterohke. B grupi regionaalse eelvooru I vanuserühmas saavutas Karl Märten Aren II koha ja lõppvoo-rus samuti II koha, II vanuse-rühmas sai Mia Martha Aasaväli regioonis III koha ja lõppvoo-rus diplomi, III vanuserühmas regioonis Keiti Viilip II koha ja Ketren Viilip III koha, lõppvoorus läksid kohad vahetusse – Keitil III koht ja Ketrenil II koht, IV vanuserühmas regioonis Karola Lee Aasavelt II koht ja lõppvoo-rus diplom ning Elise Zinovjeville regioonis tubli esinemise eest diplom. Kõikide õpilaste õpetaja on Helen Ott, kontsertmeistril Janika Oja, Miina Jõgisalu ja Katrin Aesma. Videod salvestas Sergei Zinovjev.

Akordioniõpilastest saavu-tas EML konkursil „Parim noor instrumentalist 2022“ regioonis ja lõppvoorus I vanuserühmas I koha õp Silvi Nielsoni akordioni-klassi õpilane Joonas Kreitsman ja regiooni voorus IV vanuserüh-mas III koha õp Kaidi Piigerti õpilane Ove-Rasmus Radala,

kes mängis hästi ka lõppvoorus. Videod salvestasid Katre Nukka ja Valdo Preema.

Kitarriõpilaste EML konkur-sil „Parim noor instrumentalist 2022“saavutas õp Peep Hei-naste kitarriklassi õpilane Ott Vaarmari 0-vanuserühmas I koha regionaalses voorus. Videod salvestas Katre Nukka. 0-vanuse-rühm reglemendi järgi kahjuks lõppvoorus edasi võistlemise võimalust ei saanud.

Veebruarikuus toimus V rah-vusvaheline puhkpillikonkurss „Naujene WIND 2022“, mis viidi läbi videokonkursina. Konkurss toimus kolmes kategoorias klasside kaupa ja meie koolist osalesid õp Viia Ivaski flöödi-õpilased. Teises kategoorias saavutas Annaliisa Aren II koha, kolmandas kategoorias said Kyslin Rass ja Kristiina Theresa Miller III koha ning Helena-Elis Pärenson tubli esinemise eest diplomi.

Märtsikuus toimus III rah-vusvaheline puhkpillikonkurss „WIND STARS 2022“, mis viidi läbi videokonkursina solisti-dele, ansamblitele ja orkestritele kolmes kategoorias klasside kaupa. Konkursi peakorral-daja oli Marupe muusika- ja kunstikool Lätist. Solistide II kategoorias sai Annaliisa Aren II koha, III kategoorias Karen

Zinovjev II koha, Kristiina Theresa Miller, Kyslin Rass ja Helena-Elis Pärenson III koha. Ansamblite II kategoorias saa-vutas meie kooli trio koosseisus Kyslin Rass, Karen Zinovjev ja Heidy Jallai II koha.

Kõikide õpilaste õpetaja on Viia Ivask ja kontsertmeister Rein Kalmus. Videod salvestas Katre Nukka.

Edukalt osaleti ka XII rah-vusvahelisel konkursil „Musical Fireworks in Baden – Würtem-berg 2022“ Saksamaal Karls-ruhes, mis korraldati videkon-kursina. Õpetaja Viia Ivaski flöödiklassi õpilane Henri Veeberg osales kuni 10-aasta-ste vanuserühmas ja Kristiina Theresa Miller 11–14-aastaste vanuserühmas ning mõlemad saavutasid III koha.

Kontsertmeistril on Siret Heinaste ja Rein Kalmus. Video-salvestused tegi Katre Nukka.

Konkursi korraldas mittetu-lundusühing „Musical Culture of Karlsruhe“ Saksamaalt. Üri-tuse korraldamist toetas Rostovi regiooni muusikaühing Vene-maalt ja Long Island Conservatory of Music USA-st, New Yorkist.

Palju õnne kõikidele tub-lidele õpilastele, õpetajatele ja kontsertmeistritele!

SILJA AAVIK
Türi muusikakooli direktor

Toimus toitlustajate koolituspäev

27. aprillil toimus Türi valla lasteasutuste toitlustajate ning toitlustamisega ja toitumi-sega seotud aineõpetajatele koolituspäev. Sel korral tutvuti lähemalt toitumisprogrammiga Nutridata.

Koolituse käigus tehti praktiliselt läbi nii oma retseptide lisamine, menüü koostamine kui ka menüü tasakaalustamise võimalused. Mahukas ja mitmekesine prog-ramm sisaldab ka näidisme-nüüsid, mida saab aluseks võtta oma menüüde koostamisel kui ka laialdaselt erinevaid toidu-aineid, mida kombineerides oma toite sisestada ning tasakaalus ja mitmekesist menüüd koostada. Kindlasti võtab programmi õppimine aga omajagu ka aega. Alustada saab tasapisi ja tule-

vikuvaatega ehk tasa sõuad, kaugele jõuad põhimõttest läh-tudes. Nutridata programmi ja sellega seonduvat toitumisinfort käsitleva koolituse viis läbi ter-vise arengu instituudi spetsialist Änn Jõgi.

Päeva teiseks teemaks olid söömishäired ja nende tekke-põhjused. Teemat tuli avama psühholoog ja toitumisnõus-taja Karin Järvis. Pikemalt pea-tuti mudilaste söömishäiretel, millega puutuvad sageli kokku lasteadeade toitlustajad, aga ka õpetajad ja abid. Kõne alla tulid ka murdealiste söömishäired, mis annavad endast märku ka koolis. Kui mudilaste söömishäi-rete puhul on mitmed eripärad seotud nende vaimse- ja füüsilise arenguga, kuhu lasteaiaaegiline on

jõudnud, ning sageli leevenevad need kuuendaks eluaastaks, siis väga tõsiste tagajärgedega võivad olla murdealiste söö-mishäired, mida tuleb kindlasti õigeaegselt märgata ja millele julgelt ka abi otsida.

Seekordsel koolituspäeval oli viisteist osalejat ja on heameel tõdeda, et osalesid pea kõikide koolide ja lasteadeade toitlusta-jad. See näitab, et teemat ja selle-kohaste teadmiste omandamist peetakse vajalikuks. Sel õppeaas-tal on toimumas toitlustajatele veel üks koolituspäev ja see toimub juunikuus. Kindlasti on jätkuvalt oodatud koolitusega liituma ka huvitatud õpetajad nii koolist kui lasteaiaist.

EVA SEERA
terviseedenduse spetsialist

Ennetus on igapäevase kasvatus ja õppetöö osa

Türi valla sõltuvusainete tarvitamise ennetuskampaania „Mina oskan ja julgen öelda ei!“ raames toimus 27. aprilli õhtupoolikul Türi kultuurikeskuses lapsevanematele, õpetajatele ja noorsoo-töötajatele suunatud aruteluõhtu „Noored ja sõltuvusained“. Aruteluõhtul osalesid külalistena tervise arengu instituudi ter-viseriskide ennetamise ning alkoholi, tubaka ja narkootikumide ennetamisvaldkonna spetsialistid Anneli Sammel, Ann-Liis Kulpas ja Aljona Kurbatova. Pika töökogemusega politsei- ja piirivalveameti põhja prefektuuri narko- ja organiseeritud kuritegevuse talituse juhtivuurija Margo Kivila ja sõltuvushaigete ravi- ja rehabilitatsiooni-keskuse Viljandi osakonna juhataja Katrin Viira.

Kõik spetsialistid tegid põgusa sissejuhatuse oma valdkonna tänasesse päeva ning suundumustesse. Käsitleti nii alkoholi, tubaka kui ka narkootikumide tarvitamise põhjuseid ja riskitegureid. Olu-lisena jäi kõlama kaitsetegurite tugevdamise vajadus, et noorte sõltu-vusainete tarvitamist ennetada. Ühiselt leiti, et siin on väga oluline kodu, kooli ja huvitegevuste koostöö, et märgates noore muutunud käitumist või abivajadust, ei jääks see pelgalt märkamiseks, vaid info liiguks kindlaid kanaleid pidi ka lapsevanema ja koduni, kellega koostöös leitakse kiirelt abi ja lahendused. Ühepoolset neid olukordi ja muresid paraku lahendada ei saa.

Olulise tõestatud ennetusmeetmena toodi välja vanemahariduse pakkumine, misläbi saavad just emad-ised läbi omandatud teadmiste olla lapsevanematena pädevamad ja igapäevastes kasvatusotsustes toetada oma lapse kaitsetegurite tugevdamist. Oluline roll on ka koolil, noortekeskusel ja huvitegevusel, kelle igapäevastesse õppete-gevustesse peab olema pidevalt lõimitud aktiivne sotsiaalsete oskuste õpe, mis on olulised kaitsetegurid.

Samuti on omal kohal piirkondlik regulaarne testostlemine, mille käigus saadakse aimu alkoholi ja tubakatoodete kättesaadavusest. Konkreetsetest tulemustest teavitatakse ka kauplejaid. Testostlemise senised tulemused on olnud meie piirkonnas mõtlemapanevad, aga ei erine kahjuks Eesti keskmisest. Tubakatooted ja alkoholi saab alaealine kätte meil peaaegu igast teisest müügikohast.

Õhtu käigus said kohapeal osalejad esitada ka külalistele küsimusi ning tuua välja konkreetseid olukordi, millega sel teemal on kokku puutunud. Eelnevalt oli võimalus esitada oma küsimusi ka e-vormi kaudu. E-vormi laekus mõni küsimus, aga ka aruteluõhtu jooksul vestlust jälgides saadi loodetavasti vastuseid. Ühele konkreetsele küsimusele vastati küsijale hiljem eraldi.

Aruteluõhtul osales kohapeal paarkümmend õpetajat ja spet-sialisti. Tore oli näha, et pea kõikide valla koolide sotsiaalpedagoo-gid olid osalemas, lisaks oli Türi põhikoolist kohal ka mõni aine- ja klassiõpetaja. Küll aga oli lastevanemate osalus kesine. Õhtust pakuti ka veebiülekanne võimalust, mida jälgis pea kümme inimest ja seda saab ka järele vaadata. Vastav link on leitav Türi valla sotsiaalmeedia lehelt. Õhtut vedas Türi vallavalitsuse terviseedenduse spetsialist Eva Seera.

Sõltuvusainete kampaania jätkub 4. maini loomekonkurssiga ning kampaania kokkuvõtted tehakse 11. mail. Kindlasti ei lõpe aga sellega tegevused. Sõltuvusainete ennetamisega noorte hulgas peab tegelema järjepidevalt, teema uuesti fookusesse tõstmiseks on plaanis ennetuskampaaniaga jätkata iga-aastaselt.

EVA SEERA
terviseedenduse spetsialist

29. aprillil tähistas oma 25ndat tegutsemisaastat Järvamaa vähihaigete ühing. Seltsile käis õnne soovimas ka Türi vallavanem Ele Enn. FOTO: TEET REIER

Aktiivne aprill Laupa koolis

Kevad ja päikesepaiste on äratanud looduse: esimesed kärbsed sumisevad, liblikad lendavad ja õrnad õied rõõmustavad. Laupa kool pole küll talveund maganud, ometigi on aprillis toimunud erakordselt palju sündmuseid, mis justkui paisu tagant valla pääsenud. Aga kõigest järgemööda.

Järvamaa väikekoolide laululust ei ole raugenud

19. aprillil oli kõigil Järvamaa väikekoolide ansamblitel võimalus taas kokku saada. CAMERA 2022 pani Laupa mõisa saaliseinad helisema. Ürituse patrooni Virve Kaljula sõnavõtust ilmnes, et esimene CAMERA toimus Laupa mõisakoolis juba 2004. a. Mõte väikekoolide laulupäeva korraldamiseks tekkis tal soovist leida võimalus pingevabaks esinemiseks – kooslaulmiseks. Nimetus CAMERA aga tuleneb itaaliakeelsest sõnast *camera*, mis tõlkes tähendab tuba, võlvitud paleeruumi. See tundus üritusele sobiliku nimetusena, sest toona olid osalejateks just mõisakoolide kollektiivid.

Nüüd juba 15. korda toimunud CAMERA l osalesid ansamblid kaheksast maakoolist: Väätsa põhikool; Retla-Kabala kooli Oisu ja Kabala õppekohast; Koigi kool; Albu kool; Käru põhikool; Imavere põhikool ning Laupa põhikool. Kokku osales 11 ansamblit. Repertuaaris oli rõhk rahvuslikel lauludel ja pillilugudel, suur roll oli ka instrumentaalmuusikal. Žüriil koosseisus Virve Kaljula, Pille-Riin Kaaver ning Tarmo Selter jagus ansamblitele hulganisti kiidusõnu ja julgustamist ikka jätkuvalt laulu ja pillimänguga tegelemiseks.

Ürituse kulminatsiooniks kujunes üllatusesineja, ansambli Uurikad kontsert, mis pani kuulajatel jalad tatsuma ning emotsioonid lainetasid üle kogu saali. Uuri külast pärinev laste laulu- ja pillimänguansambel on eeskujuks maapiirkondades elavatele lastele, kuidas ühes maakülas elavad lapsed võivad korda saata suuri tegusid. Panuse seekordseks kokkusaamiseks tegid: Järvamaa omavalitsuste liit, Eesti kultuurkapitali Järvamaa ekspertgrupp ja rahvakultuuri sihtkapital.

PIIA KULDPÄRG, muusikaõpetaja, ürituse korraldaja

Jõu-Jüri valimised

Jüripäeva paiku on olnud Laupa koolis traditsiooniks valida kõige tugevam poiss, kooli Jõu-Jüri. Rammukatsumisel osalesid sel korral 6.–9. klassi poisid – igast klassist kolm kõige julgemat ja tugevamat.

Poisid mõõtsid tugevust 5 kg raskuse hoidmises, seinä ääres ilma toolita istumises, plangus püsimises, erinevate raskustega kändude tassimises ja koordinaatsiooni ning tugevust näitavas vabakavas. Sooritusi hindasid ja aega võtsid klassijuhatajad, publikuks oli kogunenud kogu kool. Fännklubi oli isegi ergutavad plakadid meisterdanud nagu päris spordivõistlusele kohane.

Poistele andsid vahepeal hingamispausi nende klassiõed, kes esitasid enda väljamõeldud ägedaid ja lõbusaid liikumiskavasid.

Laupa kooli kõige tugevam poiss on üheksandik Karel Kuurmaa! Kahe punktiga jäi alla tema klassivend Andreas Kase ja kolmanda koha saavutas Andreas Kupper seitsmendast klassist.

Lisaks esikolmikule näitasid oma tugevust ja olid väga tublid 6. klassist Fredi Viigipuu, Chris Walter Mantsik ja Meiko Jeena; 7. klassist Alandro Sinivee ja Jan-Kevin Laineste; 8. klassist Ron-Andri Bachman, Kevin Parv ja Martin Leppik ning 9. klassist Kennert Vellemäe.

Olete ägedad poisid ja näitasite seda jälle!

Täname Convi Food Sweets OÜd vahvate magusate sangpommid eest ja OBB Kaubandust poiste janu kustutamise eest!

DEIVI ŠADEIKO, kehalise kasvatus e õpetaja, ürituse korraldaja

Rohelise kooli kevadtööd ja jüripäeva traditsioonid

Kevaditi sulab talvetaaga alt välja igasugust kraami. Laupa kooli ümbruski vajas pisut kõpitsemist, et mõisale kohane väärikus säilitada. Rohelise kooli liikmetena haaras koolirahvas kätte rehad, labidad jm tööriistad, et enne vaheajale minekut kooli ümbrus korda seada ja jüripäevaks valmistuda. Riisuti pargialune ja korrastati lillepeenrad ning jõeäärne haljasala, lillepotid täitused värvikirevate võorasemadega ja ka tormile alla vandunud puu kadus kui nõiaväel. Tublide toimetuste eestvedajateks olid Helmuth Bachman, Riina Annus ja Anneli Paas, abilisi oli muidugi palju.

Reedel, 22. aprilli, õhtul toimus Laupa koolis üle mitme aasta taas jüripäeva tähistamine. See on pikaajaline traditsioon, mis paaril viimasel aastal on segaste aegade tõttu soiku jäänud. Õhtul kell kuus koguneti koolimaja ette, kus direktor Kaarel Aluoja rääkis jüripäeva tekkimise loost, pühast Jürist ja lohest, jagati tuld tõrvikutesse ja alustati rongkäiku Laupa küla vahel. Rongkäik lõppes koolimaja parkla juures mäe all, kus taaskord oli sõna direktoril, kes sel korral luges katkendi “Tasujast”.

Jõu-Jüri üritusel osalenud mehised noormehed said lõkke süütamise au. Õhtu jätkus sportlike tegemistega, mille viisid läbi mängujuhid. Kõieveos võistlesid omavahel isad ja Jõu-Jüri võistlejad ning noormehed ja neid. Auhinnaks oli seekord au ja kuulsus üle küla, lastevõistlustel jagati ka kommi. Lusti ja rõõmu jagus kõikidele! Mõisa juurest sõitsid ootamatult läbi ka külalised Türi motoklubist Alempois. Mootorratturid olid jürilõkke tule jagamise teekonnal. Kuigi meie lõke oli juba süüdatud, leidis mitmeid huvilisi, kes läikivaid sõiduriistu uudistama tõttasid.

Õhtu lõpetas väike grill. Oli taaskord üks tore koosolemine.

ANNELI PAAS, Rohelise kooli eestvedaja

Gümnaasiumi koolipere rändas tagasi pöördeliste sündmuste aega

Kolmapäeval, 20. aprillil otsustasid Türi ühisgümnaasiumi õpilased ja õpetajad rännata tagasi aastatesse 1987–1991. Ajarännaku päeva on koolis korraldatud ka varem ning selle eesmärk on viia õpilased tagasi mõnda konkreetsesse aega, et selle kaudu neile tolle aja kohta midagi õpetada.

Neil aastatel toimus palju pöördelisi sündmusi: Balti kett, augustiputš, Eesti taasiseseisvumine jne. Selleks, et muuta kogu päev võimalikult ajastutruuks, oli olulisel kohal ajastutruu riietus. Jäljendada tuli Ida-Euroopa 80ndate lõpu ja 90ndate alguse moodi. Ajarännaku päeval oli äärmiselt tore näha, et pea-aegu kogu koolipere oli riietunud vastavalt temaatikale - kes kandis suuri laiavõitu dresse, kes teksamaterjalist jakki, pükse või seelikut, mõni ka viisakaid ametnike rõivaid.

Tol ajal olid levinud erinevad vaated ja nägemused sellest, kuidas Eesti ja selle tulevik välja peaks nägema. TUGis võeti luubi alla ning jäljendati kaheksa liikumise tolleaegseid tegemisi,

need liikumised olid: Eesti Kommunistlik Partei (EKP), Eesti Kodanike Komiteed, Rahvarinne (RR), Interrinne, Isemajandav Eesti (IME), Muinsuskaitse Selts, Eesti Rahvusliku Sõltumatuse Partei (ERSP) ja Fosforiidi-vastane liikumine. Iga liikumist esindav grupp pidi etteantud materjalide abil välja mõtlema liikumise loosungi, kujundama vaateid kajastava plakati ning ette valmistama mõneminutilise ettekande, mille jooksul tutvustada enda põhilisi seisukohti. Erinevate vaadete esindajaid oli koolikoridoris võimalik eristada isemeisterdatud rinnamärkide abil. Samuti vastavate käitumismustrite alusel: Interrinne lehvitas punalippe, Rahvarinne ja Kodanike Komiteed sinimust-valgeid.

Ajarännaku päeval kehastusid kaks tüüglast, Iti-Kärt Nursi ja Lisette Haug väljaande Türi Trükk ajakirjanikeks, et kajastada pöördelisi sündmusi ning osalejate arvamusi. Kui žurnalistid uurisid EKP ja Interrinde esindajatelt, milline Eesti tulevik nende arvates peaks olema, vastas esimene, et riiki peab õonestama

seestpoolt (möödukal!), teine aga, et säilima peaks kindlasti Eesti Nõukogude Sotsialistlik Vabariik ja järgida tuleb Moskva juhiseid. Rahvarinde saadikud arvasid, et ainult eestlased on õige rahvus (!) ning see peab olema ühtne, kehtestada tuleb demokraatlik riigikord ning võimult tuleb eemaldada kommunistid. „Maha punased, Ei Interrindele!” lausused kaks Rahvarinde liiget justkui ühest suust.

Tüüglased mängisid ajarännaku raames läbi ka Balti keti sündmused. Selleks ajaks oli antud korraldus kõigile olla eestimeelne. Kuulati koos Heinz Valgu „Eestimaa laulul” esitatud kõnet ning kõnniti, käed ühendatud, ümber koolimaja ja samal ajal mängis taustaks „Ärgake, Baltimaad”. Balti ketil olid kohal ka Türi Trüki ajakirjanikud, kes said teada, et sündmuse üldmuljed olid ääretult positiivsed ning meeldivad. Üks noormees arvas, et Balti ketiga tehti ajalugu ning see näitas, kui ühtne eesti rahvas olla võib. Üldiselt jäi ajakirjanikele kõrvu kõlama mõte, et kuna eestlased, lätlased ja leedulased on end tõestanud,

siis nüüd saab ainult paremaks minna.

Kui jõudis kätte aeg kodanikuks registreerida, oli tung end kirja panna väga suur - järjekorrad ulatusid koridoride lõppu. Äsja kodanikukaardi kätte saanud naisterahvas ütles registreerimise kohta järgnevat: „See on olnud minu pikaaegne unistus, mis lõpuks täitus. See on ülim tunne!” Hiljem uurisid ajakirjanikud registreerimisega tegele- nud komitee töötajalt, kui suur on kodanikuks kirjanemise populaarsus. Ametniku hinnangul oli populaarsus väga suur ja järjekorrad väga pikad, kuid sellest hoolimata olid inimesed väga rahulikud ning ootasid kannatlikult.

Päeva üldmuljet vaadates tundus, et kõigile osavõtjatele väga meeldis. Erilisena jäid meelde päeva lõpus tehtud iga liikumise ettekanded ning see- järel ühiselt lauldud laulud.

Täname õpilaste poolt ajarännaku eestvedajat Aave Päevat ning teisi korraldusse panustanud.

LISETTE HAUG, ITI-KÄRT NURSI
Türi Trükk

Retla-Kabala kool olümpialainel

Sügisel alguse saanud ideest on vormumas mai keskpaigaks üks tõeliselt suur ja vägev ettevõtmine - meie oma kooli I olümpiamängud.

Ettevalmistused olümpiamängudeks algasid juba novembris, kui sai paika OM komitee. Esimene etapp oli kõik täpselt välja mõelda ja Eesti olümpiaakadeemiale taotlus esitada. Jõuludeks tuli sealt positiivne vastus ja saime ametlikult oma olümpiahooja välja kuulutada. Klassid ja lasteaiad loosisid riigid, keda nad võistlustel esindavad. Meie kooli I olümpiamängudel osalevad Austraalia, Prantsusmaa, Nigeeria, Keenia, Jamaica, Brasiilia, Kanada, Saksamaa, Suurbritannia, USA, Soome ja Rootsi.

Raamatukogus oli näitus olümpialiikumise ajaloost, välja oli pandud ka raamatud Eesti olümpiavõitjatest. Jaanuari-kuusse oli planeeritud spordi-

alasid tutvustavate stendide valmistamine ja veebruari oma riiki tutvustava stendi tegemine. Spordialade tutvustamises jäid sõelale laskesuusatamine, kiiruisutamine, kergejõustik, võrkpall, murdmaasuusatamine, sõudmine, vehklemine, maadlemine, ujumine, vigursuusatamine. Kuna meie koolil on mitu maja, sai stende omavahel vahetada. Väga põnev oli teiste klasside väljapanekutega tutvuda.

Suuremaks väljakutseks oli olümpiamängudele maskoti ja logo konkursi korraldamine. Kunstitundides sai kogu koolipere fantaasial lennata lasta ja lõpuks laekus palju toredaid ideid. Olümpiakomitee valis välja Agnese ja Nele tööd, mis saavad võistlusteks reaalse kuju. Maskott hakkab innustama meid võistlustel ja logo kaunistab meie medaleid.

Aprilli oli kavandatud ühis-

külastus Tartusse Eesti spordi- ja olümpiamuuseumi. See sai teoks 14. aprillil. Muuseumis ootasid meid aktiivsed noored giidid, kes tutvustasid maja ja juhtisid programme. 5.–9. kl. klassi õpilastele oli kavas programm „Aus mäng”. Selles programmis tutvustati ausa mängu olemust ja põhimõtteid, arutleti, miks peab austama kohtunikke ja konkurenti, millised omadused peavad olema sportlastel, kuidas hinnata meeskonnatööd.

Noorematele, 1.–4. kl. õpilastele oli kavas Miniolümpia”. Tutvustati olümpiamängude ajalugu ja avatseremoonia läbiviimist, võisteldi kiirjooksus ja paigalt kaugushüppes. Iga osaleja sai kujundada endale oma isikliku olümpiamedali.

Vaba aeg muuseumis kulus enamasti enda oskuste ja võimete proovilepanekuks. Ekstreemspordi austajad said proovida seinaronimist, VP-pril-

lideda mäest allarulutamist, istuda bobikelgus või kihutada Tänaku ralliautos. Tasakaalu arendamiseks sai proovida *slackline*’il kõndimist või rulal tasakaalu hoidmist. Pallimängude sõpradele oli interaktiivne korvpallilaud ja võrkpalli mängu kommenteerimine. Nii mõnigi laps nägi esimest korda võimlemiskitse ja -hobust. Suurt huvi pakkus näitus olümpiamedalitest. Lapsed arvasid, et sellise medali saamiseks tuleb ikka rängalt palju vaeva näha.

Olümpiamängude ettevalmistused hakkavad jõudma lõpusirgele. Jäänud on veel viktoriin ja kultuuriprogrammi viimistlemine. Loodetavasti sujuvad ka need ettevõtmised ladusalt ja siis võime kõik koos 16. mail tunda rõõmu oma I olümpiamängudest! Kui vaid ilma oleks!

EDA HUNT
Oisu lasteaia liikumisõpetaja, kooli olümpiakomitee president

Jaanka Kajakas – Laupa kooli õpilaste tugi ja näiteringi hing

Viis aastat on Jaanka Kajakas vedanud Laupa põhikoolis näiteringi. Ta on teinud seda südamest ja hingega asja juures olles, teistmoodi tema puhul ei saakski. Näiteringi kokkusaamised on kahel korral nädalas. Lisaks on Jaanka kahele õpilasele tugiisikuks ja mängujuhtide mentoriks. TEET REIER

Kui ma munadepühadele eelneva neljapäeva lõuna paiku Laupa kooli jõuan, on kogu maja suuremat sorti tralli ja tagaajamist täis: käimas on munajaht ja seda tulebki teha suuremat sorti mürglit korraldades.

Hea, et kaminasaali vastu tulnud direktorit jalust maha ei joosta. Jaanikat pole aga kuskil, lõpuks leian ta kooli saalist õpilastesummast. Kõigil neil on Jaanikale midagi olulist öelda ja kui öelda ei ole, siis on vähemalt lootust Jaanika õlal rippuvast kotist kommi saada. „Mul läheb natuke aega, kohe lõpetame mängu ja lapsed lähivad tundidesse!“ hüüab Jaanka.

Natuke lähebki veel aega enne, kui saame minna kooli raamatukokku ja varjuda riilütevahelisse puhkenurka. Kuid ega siingi lihtsalt pääse, raamatukoguhoidja Liina Jeenal on ka mulle (nagu kõikidele raamatukoguküllastajatele) väike ülesanne varuks: täpitada ära kõige kaunimate käekirjade omanikud, kirjatükid on kenasti stendidele välja pandud ja kokkuvõtete tegemise aeg kohe-kohe käes. Koolirahvale on mõeldud lisaks ka natuke keerulisem ülesanne: leida koolitöötajate käekirjanäidiste hulgast käekirjadele omanik.

Lõpuks saame siiski aknaaluses nurgakeses istet võtta ja rääkida tänastest tegemistest ning samuti vaadata aastate taha.

Elu on veeretanud teele väljakutseid

„Olen sündinud Lääne-Virumaal. Kahjuks läks nii, et väikelapsena sattusin ma koos vanema vennaga lastekodusse. Kõigepealt Saaremaale, seal aga saadeti hiljem kooli minevad lapsed üle Eestit laiali,“ meenutab Jaanka.

„Arvasime, et meid viiakse ekskursioonile, kui buss ette sõitis, aga kui sõidu edenedes lapsi vähemaks jäi, sain ma aru, et sellelt reisilt enam tagasiminekut pole. Saan kiita ainult toonaseid otsustajaid, kes mõistsid, et kahte väikest ühest perest pärit last lahutada ei tohiks. Nii sattusimegi koos vennaga Pärnusse.“

„Ega sellest lastekoduajast eriti midagi meenutada ei tahagi. Mäletan suurt kurbust, kui vend võeti kasuperesse ja mina jäin otsekui üks. Samas andsin endale aru, et nad ei saanud ju kahte kasulast korraga võtta. Hiljem sain ka mina kasuperesse. Kuna pered tundsid üksteist, saime vennaga aeg-ajalt kokku. Kahjuks jäi see aeg lühikeseks, sest vend hukkus traagilises õnnetuses. See oli suur lõök. Tagantjärele saan aru, et kõigi nende saatuselöövide tõttu olin ma üsnagi muserdatud ja oma kasuvanematele mitte just kõige parem laps.“

„Pärast põhikooli lõpetamist tahtsin kiiresti oma elu peale pääseda ja kodust välja saada. Valikuks oli Sindis asunud kutsekool, kus sai õppida ka ketraks. Tollal töötas ju Sindis suur kalevivabrik. Juhtus aga nii, et kui kool läbi sai, pandi ka vabrik kinni ja õpitud ametiga ei olnud miskit peale hakata.“

„Elu tõi mind Türi, sündis tütar. Otsustasin proovida õnne ja saada tööd kohalikus õmblustöökojas. Ega ma suurt midagi ei osanud, aga ütlesin, et olen valmis õppima ja õpetage mind, eks siis vaatame, kas saan hakkama ja sobin. Sain hakkama isegi nii hästi, et töötasin sellel kohal kakskümmend aastat.“

Kui juba teha, siis innuga

„Nagu paljusid teisigi asju, võtsin ka õmblemist suure hasardiga: vahel jäi lõunaainegi söömata, huvi selle vastu, et palju ma korraga ära jõuan teha, oli nii suur, et kõik muu ununes. Peale paarikümnet aastat õmblejana tundsin end olevat valmis proovima ka midagi muud. Nii jõudsin erinevaid juhuseid pidi Laupa põhikooli tugiisikuks.“

Jaanikal on omad arusaamised ja tõekspidamised, milline on hea tugiisik. Üks on kindel, heaks tugiisikuks ei saa vaid vastavat koolitust läbides. „Selleks peab olema kontakt ja klapp lapsega, keda ma koolis toetama pean. Sellest kontaktist ja vastastikkusest usaldusest sõltub kõik. Meil kõigil on nii häid kui ka halbu päevi nii täiskasvanutel kui ka lastel, aga kui need halvad päevad on kenasti üle elatud, siis tuleb võtta maksimumi headest päevadest,“ arutleb Jaanka.

„Ühel päeval tuli koolijuht välja mõttega, et ma võiksin olla ka huvijuht. Jäin väga pika järelemõtlemisega nõusse. Paar aastat tegin õhinaga ka seda tööd, siis aga mõistsin, et kõike, ei saa ega jõua. Seda enam,

kui tahad oma tööd korralikult ja pühendunult teha. Nii ütlesingi direktorile, et tal on võimalus valida, kas ma loobun huvijuhi tööst ja jätkan vaid tugiisikuna või saab ta kaks lahkumisavaldust korraga. Jätkasin tugiisikuna.“

Jaanka ja näitering

See on midagi sellist, mille ärajäämisel on pahandust kui palju. See on soovitud ja oodatud tegevus, mis toimub kaks korda nädalas.

„Tunnistan ausalt, et nii minu kui laste jaoks on see olnud avastusi täis teekond, mille käigus oleme kõik õppinud. Näiteringiga alustades ei nõudnud ma osalejatel pikkade tekstide päheõppimist. Panime rõhku lavalisele liikumisele, julgusele, koostööle. Osalesime siis ühel kooliteatrite üritusel ja teiste truppide mängu vaadates ja kuulates said õpilased ise aru, et tekstide õppimisega tasub ja tuleb ikka vaeva näha, tulemus laval on hoopis teistsugune. Nad said sellest ise aru ja nõustusid näiteringi juhi ettepanekuga, et katsume edaspidi tekstid ikka korralikult pähe saada.“

„Meil on näiteringis omad põhimõtted ja reeglid. Näiteks ei luba me proovidesse kõrvaltvaatajateks/kommenteerijateks teisi õpilasi ja õpetajaid. Ka endisi näiteringi liikmeid mitte. Vältimaks arvustusi, kuidas ikka oleks parem, mida tähele panna jne, seda pole meile lihtsalt vaja.“

„Ja teiseks saab meil kommi. See on ka tava, sest paljudel lastel lihtsalt pole seda võimalust ja noh, tegelikult arvan, et ega ainult selle kommi pärast ka näiteringis ei käida. Ikka näitlemise pärast,“ muheleb Jaanka.

„Kevadpeol on meil kavas etendada üks pikem näidend ja kümneminutiline lühipala koolist, mille üheks tegelaseks anekdootlik Juku.“

Kui see teatritegemine nüüd kuidagi kokku võtta, siis ei saa sellest kuidagi mõõda minna, et kõikide etenduste tarvis õmbleb Jaanka ise ka kostüümid. Laupa kooli huvitoast leiab froteest põrsanahku („Kolm põrsakest“), fliisist karusid ja hunte ning karvaseid kindavoodrist jänesekestüüme, isegi põdra ... Kõik kostüümid on küll laval juba vähemalt korra oma rolli täitnud, kuid ootavad uusi väljakutseid, sest sageli on näidenditegelasteks just loomad ja kostüümide sisud (noored näitlejad) ju vahetuvad ja kasvavad. Jaanka õmbleb vas-

tavalt suurusele ja rollivajadusele kostüüme aina juurde.

Sport ja vigastused käivad käsikäs

Jaanika on oma olemuselt rahutu hing, temataoliste laste kohta öeldakse, et ei seisa pudeliski paigal. Sportimine, just aktiivne liikumine, jooksmine on see, millega Jaanka on oma energilisust maandanud. See on teda kogu aeg saatnud. „Eks ma olen jah pidanud erinevatel mängudel koduvalda esindama. Näis, kaua jaksan,“ naerab Jaanka. „Lemmikspordialaks on kujunenud saalihoki ja käin seda mängimas. Mulle ei meeldi rahulik sport. Käisin oma kahe pojaga discgolfi proovimas ja tunnistasin ausalt, et see pole minu jaoks. Saalihokis saab rahmeldada algusest lõpuni, piltlikult öeldes ninast veri väljas või lihas paigast.“ Väike lumumurd teda ei peata. Kui luud-kondid

KOMMENTAAR

Jaanka tuli 2015. aastal meie kooli tugiisikuks. Kuid juba ammu on tema tegemised koolimajas märksa mitmekülgsemad: ta veab kooli näiteringi, liikuma kutsuva kooli programmis koolitab ja juhendab õpilastest mängujuhte, ühel perioodil täitis ta ka huvijuhi kohuseid.

Rõõmsa naljana: tänu temale oleme jõulude ajal ka ühtmoodi vormiriides, kõigil õpetajatel on jõulumeeleolus vestid ja kampsunid seljas.

Jaanka on inimene, kellega tasub luurele minna: tema peale võib alati kindel olla. Ta ei kurda ega virise, ei aja tühja juttu, ei istu aega niisama surnuks. Kõigesse, mis ta on külge võtnud, paneb ta kogu oma hinge.

Eriti hästi paistab see välja näiteringi pealt. Jaanka mitte üksnes ei õpeta lastele selgeks teksti ja liikumist, vaid muretseb kangad, millest õmbleb kostüümid, valmistab lavakaunistused. Näiteringi lapsed vahivad õpetajale suhu ja neelavad iga ta sõna. Ja kui mingil erandlikul põhjusel ring ära jääb, on neile õpilastele see koolipäev ning tuju rikutud.

KAAREL ALUOJA, Laupa põhikooli direktor

korras, kavatseb Jaanka edasi saalis hokit taguda.

„Tugiisikuna jätkan ma kindlasti. Näen iga päev ka meie koolis lapsi, kes ilmselt tulevikus tugevaksid. Mul on nendega esmane

side loodud ja see on selles töös väga oluline. Samuti jätkab näitering ka tulevikus oma tegevust. Milliseid tükke me lavale toome, eks seda ole edaspidi näha ja kuulda.“

Inimesed peaksid tegelema millegagi, millesse nad kirglikult suhtuvad, siis on nad päriselt õnnelikud. Miski muu ei tee neid sama õnnelikuks. Elon Musk

Türi raamatukogu tegemised

95 aastat tagasi kinnitati Türi raamatukogu eelkäija, karskus-seltsi Kodu laenuraamatukogu ametlikult avalike raamatukogude võrku ja nimetati ümber Türi linna avalikuks raamatukoguks. Sellest ajast on palju muutunud.

Muutunud on nii sisu kui välimus. Praegused raamatukogud on nagu info- ja koolituskeskused, kus ei puudu ka kultuuriline meelelahutus. Püüame säilitada nii traditsioone kui ka olla kaasaegsed. Oleme partneriks nii riigile kui omavalitsusele. Üks, mis on jäänud siiski endiseks, on see, et raamatukogudes töötavad jätkuvalt pühendunud ja oma tööd armastavad inimesed.

6. mail kell 18 peame raamatukogu sünnipäeva. Sel puhul on just õige aeg heita pilk ajaloole meenutamaks aega, mil Türi raamatukogu endale avaliku raamatukogu nimetuse sai. Ajaloolisest Türist esitab ettekande jalgrattamuuseumi asutaja, ajaloo huviline Valdo Praust. Peo muusikalise osa eest hoolitseb noor andekas laulja Keitlin Jüristo. Loomulikult käib ühe korraliku sünnipäevapeo juurde ka ilus ja maitsev tort ning kohv. Türi raamatukogu sünnipäeval loosime lõpuks välja auhinnad nende tublide vahel, kes osalesid meie lugemismängus. Mängijaid on palju ja ka auhinnakorv on priske. Meenutuseks mängus osalejatele - auhindade loosimisel osalevad kõik need lugejad, kel õnnestus mänguväljal täis saada vähemalt üks ja/või rohkem rida. Kõik raamatukogu sõbrad on oodatud seda toredat päeva koos meiega tähistama!

11. mai õhtul on raamatukokku oodatud kõik krimihuvilised! ERRI ajakirjaniku ja tõlkija Kai Vare sulest on ilmunud põnev debüütroman „Võlg“, mis on saanud kirjastuse Tänapäev krimiromaanide võistlusel peauhinna. Raamatu teeb huvitavaks seegi, et sündmustik leiab aset meie kodusel Järvamaal Järva-Jaanis. 11. mail kell 17.30 ongi headel lugejatel võimalus tutvuda raamatu autori Kai Varega ning soetada soodsa hinna eest temalt ka raamat.

14. mail kell 12 ootab raamatukoguhoidja Tiina lapsi jälle lastehommikule. Maikuu lastehommik tuleb samuti sünnipäevane ja on viimane enne suvehooaega. Seega, lapsed, kasutage juhust ning tulge lustige koos Tiinaga raamatukogu sünnipäevakuul.

Terve maikuu vältel on kõik inimesed oodatud osalema Türi-temalises viktoriinis. Viktoriini saab mängida nii FB-s kui ka raamatukogus kohapeal. Nagu ikka, jagame tublimatele ka auhindu.

ASTRID KARPENDER, Türi raamatukogu direktor

Kevad Laupa raamatukogus

„Ei saa me läbi Lätita ...“ laulis ansambel Vanaviisi Hando Runneli sõnadele kirjutatud laulus. Niisamuti ei saa Laupa raamatukogu ilma Laupa põhikoolita, kellega me koos ühes ilusas mõisahoones tegutseme. Selleks aastaks on lõppenud Laupa raamatukogu korraldatud traditsiooniline ilu- ja õigekirjavõistlus. Kui esimesel, 2017. aastal, kirjutasi ilusasti ainult algklasside õpilased, siis praeguseks kirjutavad valitud tekste nii ilusasti kui ka õigesti kõik õpilased.

Nagu varasematel aastatel, valisime ka seekord kirjutamiseks nende eesti kirjameeste või -naiste luuletusi ja tekste, kellel on sel aastal tähtpäev. Näiteks Leelo Tungal ja Oskar Luts. Ülesanne oli päris raske, sest tekstist olid eemaldatud kõik suured algustähed ning kirjavadhemärgid. Võistlusel osales 104 õpilast ja tööde väljapanekut oli võimalik aprilli keskpaigani raamatukogus vaadata. Kui kirjutiste õigekirja hindas Laupa kooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja Kerli Rhede, siis ilukirja hindasid raamatukogu külastajad. Pärast kokkuvõtete tegemist selgusid parimad kirjutajad, keda kiideti Laupa kooli kiidupäeval 22. aprillil.

Ilukirja hindajatele meeldisid kõige enam järgmiste õpilaste tööd: Grete-Liis Säre, Ragnar Takk, Mirete Andresoo, Katrin Liidlein, Marten Metsare, Jasmiin Piirmets, Mirell Ulasevitš, Triin Heleen Männilaan ja Lisett-Ailet Kala. Kõige õigemini kirjutasi oma teksti Ken-Martin Saadov, Ragnar Takk, Merli Metsare, Mirelle Tonska, Mirete Andresoo, Evelin Toht, Kertu Nurk, Steven Kooser, Mirethe Hirs, Laura Feldmann, Franz Piirmets ja Heidi Krik.

Kui eelmistel aastatel on kirjutanud ainult Laupa kooli õpilased, siis sel aastal oli võimalus oma käsiti kirjutamise oskus proovile panna ka kooli töötajatel. Nimelt tekitas palju elevust kooli töötajate käekirjade äraarvamismäng „Kes nii kirjutab?“. Kõik, alates direktorist kuni koristajate ja tugiisikuteni, said oma välja loositud numbri põhjal käsitsi kirjutamiseks lõigukese Eduard Bornhöhe raamatust „Kuulsuse narrid“. Teatavasti on selle raamatu üheks tegelaseks nn luuletaja Salomon Vesipruul, mistõttu raamatu kaks peatükki sobisid kirjutamiseks väga hästi. Kui kõik ilma kirjutaja nimeta kirjatööd ritta seati, oligi võimalus raamatu peatükke õiges järjestuses lugeda ja alustada kirjutaja äraarvamist..

Käekirjade äraarvajatel oli piisavalt võimalusi, et välja uurida käekirja omanik. Õpilased uurisid oma vihikuid, käisid klassides, et näha erinevate õpetajate käekirju tahvlitel jne. Õpetajad püüdsid meelde tuletada kolleegide käekirju. Paljud mängus osalejad pakkusid ka umbes – ehk läheb täppi! Kokkuvõtteid tehes oli palju üllatusi. Tore oli näha, et 9. klassi õpilased Heidi ja Helis arvasid ära kõige rohkem käekirju – üheksa. Ülekaalukalt võitis aga äraarvamismängu õpetaja Kerli Rhede, kellel õnnestus ära arvata 13 käekirja omanikku – seda endalegi suureks üllatuseks. Ja loomulikult on Laupa kooli kõige tuntuima käekirja omanik direktor Kaarel Aluoja!

Väga hea ja meeldiv on teha oma tööd, kui ümberringi on palju toredaid ja hakkajaid inimesi. Sellised just Laupa koolis ongi, nii et aitäh teile kõigile, kes meie suures projektis osalesid! Ja eriti suur tänu õpetaja Kerlile, kelle teadmised ja nõuanded on alati suureks abiks. Uued kirjutamised ja üllatused juba uuel kevadel!

LIINA JEENA, Laupa raamatukoguhoidja

Aprillikuu pildis

Üle mitme aasta toimus taas Türi põhikooli liikumispidu ja jüriööd tähistati rahvamatka ning jooksuga ja süüdati märtgutuled.
FOTOD: TEET REIER

Lugemine – kellele, milleks?!

Meile kõikidele muidugi ja ikka selleks, et ... Jah, milleks ja kuidas saada lapsuke lugema. Ta ju ei taha, sest raamatud on nii igavad jpm. Kirjandusõpetaja ning emana julgen väita, et vähe on neid põhjendusi, mida ma raamatute lugemise vastu veel kuulnud pole – lastel jagub nii fantaasiat kui ka ideid, et leida vabandusi lugemata jätmiseks. Kui aga kogu see eitamise energia suunata lugemisse, siis milline võiks olla tulemus?!

Lugemine saab armsaks ikka raamatuga sõbrustades ja see ei alga mitte koolis ega lasteaias – esimene tutvus raamatutega tehakse juba päris pisikesena. Ei ole mina veel kohanud väike-last, kelle raamat külmaks jätab. Põnevusega vaatavad juba pisi-põnnid papilehtedega raamatutest pilte, rääkimata spetsiaalsetest vanniraamatutest, mida mu enda lapsedki on mitu tükki sõna otseses mõttes läbi närinud, sest lisaks vaimevarale pakuvad sellised teosed leevendust ka pakitsevatele igemetele hammaste tuleku aegu.

Lasteaiaski on raamatud õppeprotsessis lahutamatuks kaaslasteks – neist vaadatakse

pilte, nende põhjal jutustatakse, õpitakse selgeks tähed, tehakse teatrit - ammendamatu varalaegas. Kõik lapsed tahavad targaks saada ja kooli minna. Kõikidele meeldivad raamatud, eriti veel, kui neist õhtuti ka unejuttu loetakse. Mingitest uuringutest on meelde jäänud, et umbes kaks kolmandikku vanematest loevad vähemalt paaril õhtul nädalas oma võsukestele unejuttu. See on ilus algus.

Mis juhtub väikese raamat-sõbraga koolis? Kuhu kaob raamatu- ja lugemisarmastus ja miks see asendub lõputu võitlusega? Ilmselt on põhjuseks üldine ühiskondlik suund - telefon ja arvuti on palju lihtsam ja vägagi kättesaadav meelelahutus. Raamatus ei oskagi noor inimene sageli enam meelelahutust näha, sest selle lugemiseks peab pisut pingutama. Paljud vanemadki veedavad päris palju aega nutiseadmes, raamatutes ilmselt vähem. Miks peaks laps raamatu seltsi nautima, kui vanem pole eales papilehtedega raamatust või vanniraamatust tõsisemat toost kätte võtnud.

Aastaid on eestlased peesitanud PISA testide edumõnuse – miks on just eesti lapsed nendes

testides olnud edukad? Seda on uuritud ja leitud otsene seos lugemisega. Kõige paremaid tulemusi on näidanud lapsed, kes naudivad lugemist ja teevad seda vabatahtlikult, selgub Helin Puksandi põhjalikust uuringust ja analüüsist. Positiivne suhtumine lugemisse on pool võitu tegevuse edukusest. Kui inimene teeb midagi lustiga, siis tuleb see tal hästi välja!

Pealegi ei pääse lugemata. Tihti me ei mõtle, et loeme. Inimese aju on selline imeline organ, et nii kui teksti näeb, hakkab lugema ja tõlgendama. Me oleme loodud lugema, selle vastu pole mõtet pötkida. Lihtsalt sunnime endid ja oma lapsi ka pikemaid tekste purema, õpime jälle ilukirjandust nautima, kümbeme keelelises väljendusrikkuses, mõtleme ja arutleme koos. Lastel tuleb aidata leida erinevaid infokanaleid. Teismeeaks on pakitsevatest igemetest saanud tohutu teadmisjanu, raamatute lugemine peaks vähemalt osaliselt aitama seda rahuldada.

Praegu käib sõda Ukraina ja Venemaa vahel. Teoses „Länerindel muutuseta“ (sageli koolides käsitletav teos) kohtume me uudistest tuttavate sõja-

olukordadega, mis on umbes 100 a tagasi kirjaniku pilgu ja mälu-piltide kaudu talletatud raamatulehtedele. Kas sõjast lugedes muutume sõjakaks? Vaevalt küll – pigem mõistame sõja mõtetust, julmust, kõikide kaotust. Kirjandus peaks meil aitama teha paremaid otsuseid, mõtestada maailma probleeme, kuid neist oleks vaja ka kellegagi rääkida. Hea, kui vestluskaaslaseks on ka keegi teine peale õpetaja...

Lisaks Tiktokile ja Snapchatile võiks ju noorte omavaheliste vestluste teemaringi lisanduda ka mõni raamat. Kui raamatukogusse tuleb külla kirjanik, siis teda võiks ju kuulama minna kõhe terve kambaga. Ilmselt on abiks, kui teismeline näeb ka kodus luguvat täiskasvanut – see ei peaks olema mingi antiikne haruldus. Kirjandus elab ja kirjanikud elavad. Youtube'i kõrval peaks au sees olema ka kirjandus – loeme ise ja suuname oma lapsi lugema, sest see on vajalik meile kõigile. Tahame või mitte, raamatud teevad meid paremaks ja targemaks!

*Artikkel ilmub raamatukogude aasta puhul.

KERLI RHEDE, Laupa kooli eesti keele ja kirjanduse õpetaja

Spordikuu aprill

Aprillikuu on olnud väga aktiivne spordikuu. Toimunud on mälumängud, võrkpallivõistlused, Türi-Tori kiirlaskumine, Türi maratoni jooks, koroonaturniir, jüriöö rahvajooks ja -kõnd, triatlon, orienteerumine ja maikuu alguses rattamatk „Tunne oma koduvalda“.

Esmakordselt toimus 20. aprillil Türi maraton (pildil), mis üllatas osavõtjate rohkuse tõttu. Üritusele registreeris end 152 sportlast. Nad läbisid esimesel etapil distantsid vastavalt vanuseklassidele 500 m, 1 km, 2 km, 3,5 km ja põhidistantsi 10 km. Kuueetapilise sarja kokkuvõttes joostakse kokku põhiklassis maraton ja teistes vanuseklassides omale vastav poolmaraton, 10 km, 6 km või 3 km. Esimesel etapil võidutses Türi Olavi Allase, kes läbis 10 km ajaga 33.54,2 ja naistest oli samal distantsil kiireim Ingrid

Riipus Põltsamaalt ajaga 41.25,6. Kiireimad Türi vallas elav jooksjad olid Vadim Gritšenko, kes oli üldarvestuses 6. ajaga 36.52,0 ja naistest Kaire Lavrinenko üldarvestuses 41. koht ajaga 54.10,6. Türi maratoni II etapp toimus Türi Tolli metsas 4. mail. Rohkem infot ürituse kohta leiate Facebookist Türi maraton.

22. aprillil rõõmustas liikujaid jüriöö rahvajooks, kus osales üle kahesaja osaleja. Stardid olid Türi kesklinnast, Kirmast ja Väätsalt ning finiš oli kõigile ühiselt Paide vallimäel. Kõigile osalejatele riputati kaela medal ja nad said nautida Paide vallimäel arutelu Riho Terrasega ning esines kohalikkorraldajad Eleegium. Jüriöö tuli jõudis mootorrattaklubide abil igasse Eestimaa nurka, kui peeti üleriigilist aktsiooni „Jüriöö märgutuled“ viiendat korda.

24. aprillil toimus kaheaastase pausi järel taas Türi-Paide kevadtriathlon, mis koosnes 300

m ujumisest Türi ujulas, rattasõidust Türi Paidesse ja kahe kilomeetri pikkusest jooksudistantsist. Üldarvestuses võitis meeste arvestuses Marek Peet ajaga 40.50, teine koht kuulus Urmas Paejärvele ajaga 40.59 ja kolmas oli Artur Abras ajaga 41.53. Naiste üldarvestuses oli parim Tiia Riis ajaga 50.32 ja teise koha võitis Kadri Pertel ajaga 59.41. Kiireima Türi valla esindajana oli finišis Märt Lellsaar, kes lõpetas üldarvestuses 17. kohaga ja sai lõpuajaks 56.23. Võistkondadest oli parim Türi Trio (Märten Erik Arold, Vladimir Pennert ja Vadim Gritšenko), teine koht kuulus TüriTri'le (Neeme Gross, Alar Siemann ja Pipi-Liis Siemann) ja kolmandad olid Püsililled (Merle Vantsi, Maie Bernhard ja Kairin Valang).

1. mail toimus traditsioonile rattamatk „Tunne oma koduvalda“, mille käigus alustati Türi liikumist Väätsa poole.

Distantsid jagunesid neljaks. Lapsed said nautida kergemat rada 6 km pikkusel distantsil ja veidi vanemad said sõita 14 km pikkusel rajal. Ratturid, kes soovisid pikemalt sõita, said läbida 34 km ringi ümber Väätsa prügila piirkonna ja näha teid, mis olid enamikele täiesti uued ja avastamata. Lisaks Türi ratturitele liitusid rajal sõitjatega ka Väätsalt alustanud ratturid, kelle distantsiks oli 20 km. Matka jooksul sõitsid grupid ühtlases tempos, tehti puhkepause, et ümb-rusega tutvuda, ja iga matkaline sai kaasa ka väikese meene.

Maikuu jätkame traditsiooniliste üritustega nagu Järvamaa kettagolfi ja petangi seeriavõistlus, ülemaailmne orienteerumispäev, järvejooks Väätsal ja Türi maratoni etapid. Tutvu meie üritustega Türi spordiklubide liidu kodulehel www.tskl.ee.

LIISA GRITŠENKO, Türi spordiklubide liidu spordispetsialist

Türi põhikooli tublid õpilased

Türi põhikooli õpilased liiguvad kevadistes õuevahetundides, kus kooli mängujuhid on uute atraktsioonidena puude vahele üles seadnud kolm slackline'i. Vahetundideks on tõstetud välja võimalikult palju vahendeid, mida õpilased kasutada saavad. Meile meeldib taaskasutus ja vahendid, mis spordisaali enam ei sobi, sobivad meile õuevahetundideks. Nii leidis ka päevi näinud võrkpallivõrk omale uue elu puude vahel, tekitades ideaalse mänguväljaku. Siinkohal teeme ka üleskutse: kui sul on kodus spordivahendeid, mida sa ise enam kasutada ei soovi, siis võid neid julgelt jagada meiega. Anname taaskasutusega asjadele uue elu ja ärme jätta spordivahendeid nurka vedelema. Samuti soovime tänada kõiki suusavarustuse annetajaid ja Eesti tunnustatud noortetreenerit Kädü Tānav Tānakut, kes andis meile suure kotiga kergejõustikus vajalikke naelikuid. Sinu jaoks vana võib olla meie jaoks uus ja põnev vahend. Jaga seda meiega.

Nüüdseks on kõik uued väljakud aktiivses kasutuses nii vahetundides kui kogukonna jaoks. Sellest motiveeritult alustavad ka põhikooli õpetajad oma liikumiskuu, mis toimub ajavahemikul 1.–31. mai. Seda ikka selleks, et hoida vaim värske ja pea selge. Lisaks koolimajas toimetamisele pakuvad mängujuhid abi erinevate ürituste läbiviimisel. Näiteks abistasid nad Türi maratoni korraldamisel jagades auhindu ja kehastades end maskottideks. Lisaks tulid nad jüriöö rahvajooksule, et abistada registreerimisel ja asjade komplekteerimisel. Sel ajal, kui teised nautisid aprillivaheaega, olid Türi põhikooli mängujuhid hoopis spordisaalis ja korraldasid lasteaiast laste liikumispäevi. Seda kõike selleks, et meie kogukond oleks liikuvam, tervem ja rõõmsam. Kogemuste hankimine ja vabatahtlik panustamine on kiiduväärne. Suurim rõõm on näha, kuidas noored ise naudivad seda, mida nad teevad. Need aktiivsed noored on meie tulevik.

Türgist saadi pronksmedal

Türgis toimus vibulaskmise hooaja esimene maailmakarika etapp. Türi plokkvibu naiskond koosseisus Lisell Jäätma, Meeri-Marita Paas ja Maris Tetsmann tegid ajaloolise etteaste. Kvalifikatsiooni uue Eesti rekordiga suundusid nad pronksimatši, kus vastaseks oli Prantsusmaa.

Tasavägine võistlus lõppes Eesti naiste võiduga ning neile riputati kaela pronksmedalid, mis on ühtlasi Eesti ajaloos esmakordne. Lisaks suurepärasele võistkondlikule tulemusele võitis Lisell Jäätma Eesti rekordiga individuaalselt esimese maailmakarikavõistlustel pronksmedali. Pronksimatšis näitas Lisell maailmatasemel laskmist ning võidu tulemus oli vaid 1 punkt alla maksimum skoori ehk 149/150st võimalikust. Treener Maarika Jäätma tões, et tüdrukud on teinud väga head tööd ja ületanud ennast.

LIISA GRITŠENKO, Türi spordiklubide liidu spordispetsialist

TULE TEE PÄIKESEST ELEKTRIT!

Kliimaseade OÜ pakub koostööd firmadele, kel on pädevus ja kogemus

PÄIKESEPANEELIDE PAIGALDAMISEL

Meie poolt professionaalsed koolitused ja objektid üle kogu Eesti.

kliimaseade

www.kliimaseade.ee

Lisainfo tel. 639 1430 / e-post: kliimaseade@kliimaseade.ee

Järva Tarbijate Ühistu kauplused

ootavad just Sind tööle järgmistele ametikohtadele

MÜÜJA ABITÖÖLINE KORISTAJA

Ootused Sinule

- oled täisealine (osade ametikohtade puhul on võimalik ka alaealistel töötada)
- saad tööga alustada kohe
- oled kohusetundlik, kiire ja täpne
- oled rõõmsameelne ja hea suhtleja

Omalt poolt pakume

- tähtajatut töölepingut
- töötamist osalise või täiskoormusega
- töötamist vahetustes töögraafiku alusel kaupluse lahtiolekul aegadel
- kindlat töötasu, tulemustasu vastavalt tehtud tööle
- tööalast väljaõpet
- täiendavat tervisekindlustust
- sõbralikku ja toetavat meeskonda

Lisainfo

- tööle asumine kokkuleppel
- vajalik nõuetekohane tervisetõend

Täpsemat infot küsi personaliosakonna telefonilt 385 0395, 515 9363 või saada e-mail aadressile jarva.personal@jarvaty.ee märgusõnaga „Tööle“.

Maksimarket | Konsum | Ehituskeskus | Tööriistamarket

Türi valla üldplaneeringu avalik väljapanek toimub 23.05.–22.06.2022

Türi vallavolikogu 28. aprilli 2022 otsusega nr 21 „Türi valla üldplaneeringu vastuvõtmine, keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande nõuetele vastavaks tunnistamine ja üldplaneeringu avalikule väljapanekule suunamine“ tunnistas Türi vallavolikogu Türi valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande nõuetele vastavaks, võttis vastu Türi valla üldplaneeringu ning suunas selle avalikule väljapanekule.

Türi valla üldplaneeringu avalik väljapanek toimub 23.05.–22.06.2022. Selle perioodi jooksul on igal isikul õigus esitada üldplaneeringu kohta arvamusi e-posti aadressil vallavalitsus@tyri.ee või aadressil Hariduse tn 3, Türi linn, 72213, Türi vald.

Üldplaneeringu digitaalsete materjalidega on avaliku väljapaneku ajal võimalik tutvuda Türi valla veebilehel www.tyri.ee valdkonna „Ehitus, planeerimine“ alamjaotuses „Üldplaneeringud“ ja „Türi valla üldplaneeringu koostamine (alates 27.09.2018)“. Pabermaterjalid on tutvumiseks järgmistes Türi raamatukogu struktuuriüksustes:

- Türi raamatukogus (Hariduse tn 3, Türi linn);
- Käru raamatukogus (Viljandi mnt 17, Käru alevik);
- Väätsa raamatukogus (Pikk tn 3, Väätsa alevik);
- Oisu raamatukogus (Retla tee 1, Oisu alevik);
- Kabala raamatukogus (Sauna tn 2, Kabala küla).

Samuti on võimalik üldplaneeringu materjalide ja informatsiooniga tutvuda Türi vallavalitsuse ametiasutuses selle tööajal (asukoht Türi vald, Türi linn, Hariduse tn 3). Selleks palume eelnevalt aeg kokku leppida (Marje Pärn, e-post marje.parn@tyri.ee, tel 5333 0476).

45 päeva jooksul peale avaliku väljapaneku lõppu korraldatakse üldplaneeringu avaliku väljapaneku tulemuste avalikud arutelud. Täpsemad arutelude toimumise kohad ja ajad avaldatakse edaspidi Türi valla veebilehel, Järva Teatajas ja juunikuu Türi Rahvalehes.

Türi valla üldplaneering hõlmab kogu valla territooriumi suurusega 1008 km². Türi valla üldplaneeringu eesmärk on läheduses erinevate ühiskonnagruppide huvidest kogu Türi valla territooriumi ruumilise arengu põhimõtete kujundamine ning alade kasutus- ja ehitustingimuste määramine, luues eeldused piirkonna jätkusuutlikuks arenguks.

Üldplaneeringu koostamisega samal ajal viidi läbi selle keskkonnamõju strateegiline hindamine, mille tulemusi ja ettepanekuid positiivsete mõjude suurendamiseks ning negatiivsete mõjude leevendamiseks võeti arvesse üldplaneeringu koostamisel.

Võrreldes varasemate planeeringutega on suund asustuse tihendamisele, tiheasustusalade vähendamisele ning arengu suunamiseks mitmekülgse maakasutuse võimaldamisele.

Üldplaneering määrab tingimused taastuenergia arengu soodustamiseks ning olulise ruumilise mõjuga objektina tuulikupargi alad. Täpsustatud on Türi linna kesklinna ala ja peatänavate äärse ala arendamise tingimusi.

TÜRI VALLAVALITSUS

TEAVE EAKATELE

Õigusabi eakatele 9. mail ja 15. augustil - ikka kella 10 - 13, Türi kultuurkeskuses. Vajadusel teave 504 7330 või e-post: ehale232gmail.com.

Klubi Ehavalgus ootab pidusse Türi kultuurikeskuses 22. mail algusega 15. Meid rõõmustavad:

- karmoškakamraadid (juhendaja Piret Aus TÜ Viljandi kultuuriakadeemiast)
 - näitlejatar Elina Reinold
 - tantsitab ansambel „Sigarillo“
- Ootame rohket osavõttu!
- Osalustasu 3 eurot Teave 504 7330

OSTAN TALUMAJA

PAIDE-TÜRI-VÄNDRA TRASSIL

*Kinnistu soovitavalt 1ha. või suurem

*Kasuks tuleb suurem kivist kõrvalhoone

*Juurdepääs avalikult teelt

*Kinnistu/hooned võivad vajada korrastamist!

Hind ~10000-40000.-EUR.

Lisainfo tel. 50 50 737 või mururaider@hotmail.ee

ratienergia@gmail.com
Tel 518 3495 • www.rati.ee

Õhksoojuspumpade kalorifeeride ning kliimaseadmete survepesu ja desinfitseerimine

õhk-vesi soojuspumbad • õhk-soojuspumbad

Hollandi tulbid ja linnahaljastus – mida võtta, mida jätta?

19.–24. aprillil külastasid Türi valla ja Imavere piirkonna aiandusspetsialistid ja -huvilised LEADER ühisprojekti „Elujõuline kogukond“ raames Hollandit, mis on eriliselt tuntud nii oma tulpide, kõrgetasemelise haljastuskultuuri kui ka roheenergia tootmise poolest. Me külastasime tootjaid ja näituseid, et tutvuda maastikuehituse ning haljastuse uute suundadega. Me uudistasime tänavatel ja parkides, millised on trendid, millest võiks eeskuju võtta? Kuidas kogetut kasutada?

Hollandi väikelinnade tänavatel nähtu erineb peamiselt selle poolest, et majadel on selgelt eristuvad eesaiad. Need on väikesed ja fantaasiaküllased. Kasutatakse julgelt erinevatest kividest moodustatud pindu ja madalaid eraldusmüüre.

Üle nende paistavad värvilised või struktuursed taimekombinatsioonid, kujud, veesilmad, pingid jms. Muruplatsid pea-aegu puuduvad. Iga eesõu on justkui peegeldus elanike olemusest. Nii nagu inimene väljendab end soengu, riiete või aksessuaaridega. Näib, et see rahvas demonstreerib meelsasti oma kodu ja elustiili. Tänavatel jalutada on huvitav.

Avalikus tänavapildis jäi silma meie jaoks harjumuspäraste, reastatud istepinkide puudumine. Pisikesi rohelisi oaase, kus istuda, tegelikult siiski jätkub. Need kohad on intensiivsest liiklusest eemal ja seotud inimtegevustega. Näiteks laste mänguattraksioonidega. Absoluutselt igal pool on kohad jalgrataste hoidmiseks. Sageli väga lihtsad. Nägime näiteks suurt jalgrattaparklat, mis meenutas platsitait lastepuid. Kasutatud oli tavalist värvimata prussi. Pargi tingimustes näis see väga loomulik.

Linnaruumi oli paigutatud betoonist aia- ja teepiirdeid, mis oma massiivsuse ja vastupidavusega peaksid hästi vastu nii ajahamba puremisele kui vahetevahel esile kerkivale vandalismile. Könni- ja jalgrattateid on kohati rohkem kui sõiduteid.

Avalike alade taimevalik on Hollandis meie jaoks kohati eksootiline. Üldmulje peamine erinevus meie tänavapildist tuleneb aga erinevast rõhuasetusest hooldusele. Muru ei ole Lääne-Euroopas moes. Muru hooldamine on kulukas. Selle asemel kasutatakse loodussõbralikumaid madalate põõsaste või kõrreliste massistutusi. Kevadistest sibullilledest on avalikus haljastuses eelistatud kitsama lehega ja kergelt naturaliseeruvad lilled, mis pärast õitsemist vähem närtsivat lehemassi omavad ja põõsaste/kõrreliste vahele märkamatumalt ära hajuvad.

Tänavapuude valik jätab vastuolulise mulje. Palju on praktilistel põhjustel nuditud puid. Näha saab ka kalleid puuspaile. Samas, kõige levinum on väiksemakasvuliste dekoratiivsete tänavapuude kasutamine.

Kevadises Hollandis jätavad kõige efektsema mulje õitsvate ilupuude grupid. Rangelt pügatud hekke kasutatakse pigem vabakujuliste ilutaimede esiletõstmiseks, taustana, mitte eraldusmüüridena.

Roheringlus ja roheline energia

Hollandis levib loodushoidlik eluviis. Seesama teema, mida meil järjest sagedamini tõstatatakse. Ehitus- ja viimistlusmaterjalide valik (maastiku)ehituses on kõige aluseks. Rohekatused on trend. See, mida me majapidamises üleliigseks peame, tuleks mingil moel kasutusse võtta.

Lehed saab purustada ja muljaks komposteerida. Okstest saab teha laiu piirdetarasid, mille sees linnud ja putukad kodu leiavad. Või hoopis punuda lastele mänguunni või aiatee kaarestiku. Kände ei pea alati välja juurima. Nende vahele saab teha põneva peenra. Kole ilusatest langetatud puude tüvedest on võimalik konstrueerida muljetavaldavaid puhkekohti. Kive saab laduda pinnaseks, kuivmüürideks, kuhjadeks või teha neist hoopis kunstipäraseid installatsioone. Palju sai näha roostes metalli kasutamist, sellest võib jääda mõnikord lausa ilus mulje. Põnevaks multši-ideeks on käbid, päklikloored, luuviljaliste kivid, teokarbid jms naturaalne materjal.

Olemasoleva materjali kasutamisel fantaasiapiiranguid ei ole. Aga meie kohaliku jäätmejaama koormust ehk maksuraha kasutamist piiraks taaskasutus oluliselt. Kindlasti abistab selline eluviis meiega koos eksisteerivat loodust.

Roheenergia on Hollandis loomulik. Tuulikuid võis näha kohe maanteede kõrval, aga ka suurtel lao- või tootmisplatsidel. Pindalalt on arvestatud vaid tuuliku lehega ja kergelt naturaliseeruvad lilled, mis pärast õitsemist vähem närtsivat lehemassi omavad ja põõsaste/kõrreliste vahele märkamatumalt ära hajuvad.

Tänavapuude valik jätab vastuolulise mulje. Palju on praktilistel põhjustel nuditud puid. Näha saab ka kalleid puuspaile. Samas, kõige levinum on väiksemakasvuliste dekoratiivsete tänavapuude kasutamine.

jastusfirmat Boot & Dart. See on pika ajalooga pereettevõte, mis on spetsialiseerunud just linnapilti sobivate taimede aretusele, müügile ja linnahaljastusarhitektuurile.

Sealse spetsialisti sõnul võtab uue sordi aretus aega 12–15 aastat. Linnahaljastuse tarbeks aretatavate sortide puhul pööratakse taime ilu kõrval suurt tähelepanu selle madalale hooldusvajadusele ning vastupidavusele linnakeskkonnas: taimekasv peab jääma pigem madalam, taim peab taluma nii liigniiskust kui kuiva perioodi, ta peab taluma talvist teehooldust – nii lumevalle kui teedele puistatud soola, samuti peab taim suutma allutada umbrohtu.

Ilu vaatenurgast püütakse aretada taimi, mis õitsevad mitu korda, on pigem igihaljad või siis võimalikult kaua lehti või värvilist lehestikku või efektseid vilju kandvad. Rohkete kihtidega õisikute asemel aretatakse variante, kus õiesüdamik on tolmeldajatele pigem kergemini ligipääsetav, sest rohkete väetiste ja ise loodud looduse tulemusel on riik jõudnud olukorda, kus peab putukaid lausa sisse ostma ja nüüd püütakse iseloodud loodust tagasi võimalikult putukate sõbralikuks muuta.

Seega saame meie oma eheda looduse üle tõsiselt uhked olla, kuid peame pöörama olulist tähelepanu selle säilitamisele – et meie ei peaks ennast kunagi Hollandile sarnasest olukorrast leidma.

Seega on linnahaljastuse taga tegelikult suur ja lai teadus. Muidugi on seda ka koduaia haljastus, kuid üldjuhul on aretamise ja valikute kriteeriumid teised. Kui koduaias on sul näiteks viis amplitaime, siis nende väetamine ja igapäevane kastmine ei ole kuigi suur töö, kuid kui tõstame amplit linnapilti, siis üle saja ampli igapäevane kastmine on väga suur töö ja kulu.

Samuti on see tegelikult rohelisest mõtteviisist kaugel. Ressurss ja materjal, mis läheb amplipoti enda tegemiseks, seejärel iga kord uue mullastiku ja taimestikuga täitmine, nende paigaldamine ning ka amplite hooldamine on tegelikult loodusele kurnavam kui hästi läbi-

mõeldud ja kujundatud püsikute peenrad.

Linnaruumi ilu võti peitub kogukonna ja omavalitsuse koostöös

Eestimaine tänavapilt on asjalik, niidetud ja roheline. Eramajade hoovid on pindalalt suuremad kui hollandlastel, aga tänavatest eraldatud kõrgete hekkide või aedadega.

Omavalitsused kulutavad rohkelt ressursse, et hoida maadligi murutaolisi lapikesi, mida tegelikult pole ühelgi elusolendil vaja. Türi linnas kulub igal aastal mitme inimese ja kuue kuu jagu töötunde, et ära nudida ca 900 puud. Praktilist vajadust selleks pole. Nii on lihtsalt alati tehtud.

Paljude inimeste arvates piisaks ilusa linnaruumi tekitamiseks reast erksavärvilistest lilleõitest kusagil tänava ääres. Aga kas ikka piisab? Tekitame taas analoogi alguses mainitud eneseväljendusviisiga – rõivastus ja aksessuaarid. Kui kellelgi on kleit halvasti istuva lõikega, kortsus, auklik või keskkonnas ebasobiv, siis pitsid, tikandid ja ehted välimusele väärrikust ei lisa. Räämas kohtadele lilledega tähelepanu tõmmates võib saavutada soovitud vastupidise tulemuse.

Usume, et meie linnaruumi ilu võti on kogukonna käes. Teame, et paksude hekkide taga on palju ilusaid ja põnevaid koduaedu. Just omanike näoga huvitavaid aedu, mitte viimse karvakese ja sillutisekivini koristatuid. Samas, igal inimesel pole soovigi aias mütata, aga oma aia tagust korras hoides aitaks ikkagi oluliselt kaasa olukorra parandamisele.

Avalikus linnaruumis võiks järk-järgult üle minna mitmekesisemale taimestikule. Et meie lindudel, oravatel ja putukatel jääks alles elukeskkonnad. Et inimestel oleks kohti, kus jalutada ja paigale jääda, uurida ja vaadelda, ennast hästi tunda. Üheskoos huvitavate koduaedade ja linna rohealadega on võimalik tekitada pikki jalutuskoridore. Lausa nii ilusaid, et hollandlastel on põhjust seda uurima tulla.

ELE SCHIFF
KATI NÖLVAK
GERT SAAMANN

Muutusi väärtustav Käru kool

Praegusel ajal ei kahtle enam keegi, et ainekeskne õpetus-viis on möödanik ning tulevik kuulub üld- ja võtmepädevustele ning ülekantavatele oskustele. Tänapäeval ei seisne õppimine pelgalt teadmiste omandamises, vaid vajaduses ja oskuses neid kasutada.

Kooliarendus on pidev protsess, mis käib kaasas ühiskonnaelu ja teadmiste arengu muutusega. Ühiskonnaelu muutused on aga järjest kiiremad ja ootused hariduse muutustele on veelgi nõudlikumad.

21. sajandi baasoskusteks loetakse

LOOVUST – paindlikkus probleemide lahendamisel;

KRIITILIST MÕTLEMIST – kõik ei ole nii nagu paistab;

ÕPIOSKUST – elukestevõpe, sest võib-olla homme eilne teadmine enam ei kehti;

KOOSTÖÖ OSKUST – iga inimene sinu kõrval on väärtus, kasuta seda;

ENESEJUHTIMIST – vastutuse võtmine.

Mõjukad rahvusvahelised organisatsioonid loovad tulevikutrende, et aidata näha perspektiive ja ka inspireerida õpetajaid, koolijuhte julgemalt õppeprotsessi arendamisel sihte seadma ja keskendumas selle, mis on õpilastele elus toimetulekuks oluline 10–15 aasta pärast. Kas me alati oskame endilt

küsida neid õigeid küsimusi? • Kuidas meie kooli kaugem siht on kooskõlas tulevikutrendidega? • Kuivõrd inspireeriv on meie siht ja kas kõigil on huvi selle suunas liikumiseks? • Kuidas koostame plaani sihile jõudmiseks? • Kuidas luua see sild 257 aastat kestnud haridustraditsioonide ja tänase päeva väljakutsete vahel?

Sageli öeldakse hoopis, et kõik uus on ammu unustatud vana. Nõnda võiks ka hariduses väita, et haridusinnovatsioon või nüüdisaegne õpikäsitlus pole muud kui vanade ideede taasavastamine. Võtame või Johannes Käisi ja tema õpikäsitluse, läbi üldõpetuse põhimõtete luua seoseid töökasvatusega. Või polnud too ühiskond nendeks ideedeks lihtsalt veel valmis.

Õpetaja on õpilaste õppimise suurim mõjutaja. Õpetajad peavad mõistma, kuidas toimub tõhus õppimine, kuidas motiveerida õppima ja kuidas õpetada õpilast õppima. Meie kooli muutuse pikaajalisem eesmärk on ennastjuhtiva õppija kujundamine, mille tulemusel meie õpilased oskavad teadlikult kasutada õpistrateegiaid. Praegune fookusteema on lugemisstrateegiatel, mis on kõigi ülejäänud õpioskuste alustala ja mille kaudu saab luua ühisosa lõimingõppesse.

Õppekava ja olemasolevate õppematerjalide struktuur seab õpetajate koostööle väljakutseid. Pole tähtis kuidas me oma õppekorraldust nimetama hakkame, oluline on teadvustada, et teadliku ühisosa seoste loomise abil on võimalik vähendada õppekava mahtu. Seega, mõtestatud, süstemaatiline ja planeeritud õppeainete lõimimisest saavad kasu nii õpilased kui ka õpetajad. Koostöiselt teiste õpetajatega õppetööd planeerides väheneb ka õpetajate töökoormus. Iga õpetaja annab teema õnnestumisse oma panuse, vastutasuks on ühe hindelise ülesandega võimalik hinnata mitme aine teadmisi. Kolleegiga koos töötades suureneb iga üksiku õpetaja teadlikkus kogu kooliastme õppe sisust, avardub silmaring. Kooli meeskond on ühtsem ja tugevam. Õpilastele võimaldab ainete lõimimine pakkuda uut ja põnevat õppesisu ja vähendada nende koduste tööde mahtu. Ja mis kõige olulisem: see võimaldab rakendada eri õppeainetest saadud teadmisi ja oskusi senisest praktilisemal moel ning sunnib looma seoseid.

Hästi toimivateks muutusteks on tarvis kogu koolipere ühist otsust ja eesmärki. Õpetajatele on vaja anda eelkõige koostööaega, et õppekava teemades leida ühisosa. Tuleb luua muutust toetav tunniplaan,

sõlmida kokkuleppeid nii kolleegidega, koolipidajaga kui ka kooliväliste koostööpartneritega. Selliseks sammudeks on juba Eestis võtta häid näiteid ja eeskujusid, kus õppetöökorraldus toimib uutel alustel 3, 6 või isegi juba 10 aastat: Heade mõtete linnas Tartu Kool, Tartu Kivilinna kool, pealinnas Pelgulinna gümnaasium, Kindluse kool, Lõuna-Eesti piiriäärne Kilingi-Nõmme gümnaasium või meie oma vallas Väätsa põhikool jpt.

Kogukonna koolina on meie suurimaks tugevuseks meie õpikeskkond, kogu Käru alevik ja selle lähiümborus oma külade, põldude, metsade, rabade ja oma inimeste ning partneritega: Käru muuseum, raamatukogu, rahvamaja ja noortetuba, Südamekodu, Käru kirik, Kädva külamaja, meie omad ettevõtted, kogukonna kogu jpt.

Käru kooli siht on olla turvalise ja koostöise, õppijate vastutustunnet, iseseisvust ning õppimise oskusi arendav kool, usaldusväärne partner lastele, vanematele ja kogukonnale.

Meil on Tallinna ülikooli kooliarenduse programmi „Tulevikukool“ ja Türi vallavalitsuse tugi ning meil on usk, et me saame luua muutusest Käru koolile uue väärtuse.

MARI VEST
Käru põhikooli direktor

Ühistegevuste toetuse taotlemise tähtaeg on 1. juuni

Vastavalt Türi vallavolikogu määrusele „Türi valla eelarvest kultuuri-, spordi- ja noorsootöö edendamiseks, kohaliku omaalgatuse toetamiseks ning elukeskkonna arendamiseks toetuste taotlemise ja kasutamise kord“ on võimalik jooksva aasta teiseks poolaastaks (augustist detsembrini) ja järgneva aasta jaanuariks mittetulundusühingutel ja seltsingutel taotleda toetust ürituste ja ühistegevuste läbiviimiseks, esitades oma taotluse vallavalitsusele 1. juuniks.

Laekunud taotlusi menetleb taotluste komisjon, kes teeb ettepanekud taotluse rahuldamiseks, osaliseks rahuldamiseks või mitterahuldamiseks vallavalitsusele. Peale vallavalitsuse otsust teavitatakse taotlejaid taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise kohta.

Nüüd kui koroonakriis enam ühisele tegevustele ja üritustele piiranguid ei sea ja rahva huvi taas ühiselt tegutseda on taas kasvamas, loob teise poolaasta taotlusvoor võimalusi oma kavandatud tegevustele toetuse saamiseks. Nii taotluse vorm kui hilisemalt esitatava aruande vorm on leitavad Türi vallavalitsuse kodulehelt, valides menüüst teema Valdkonnad ning selle alt alateema Mittetulunduslik tegevus. Küsimustega või lisainfot soovides, võib julgelt pöörduda telefoni või e-posti teel Türi valla terviseedenduse spetsialisti poole (tel 5884 8780, eva.seera@tyri.ee).

EVA SEERA, terviseedenduse spetsialist

Hajaasustuse programmi taotlusvooru esitati 36 taotlust

1. aprillil lõppes hajaasustuse programmi taotluste vastuvõtt. Programmi eesmärgiks on hajaasustusega maapiirkondades elavatele peredele tagada head elutingimused ning seeläbi aidata kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega maapiirkondades.

Türi vallas esitati 2022. aasta taotlusvooru 36 taotlust. Neist 16 taotlust veesüsteemide, 18 kanalisatsioonisüsteemide ja 2 juurdepääsuteede valdkonna tegevusteks. Projektide kogumaksumus on kokku 128 201,88 eurot. Hajaasustuse programmi toetusvahenditest panustab ühe kolmandiku riik, kolmandiku omavalitsus ja kolmandiku eraisikud ise.

Praegu on taotluste menetlemise ja hindamise periood. Taotlusi hinnatakse vastavalt hindamisjuhendile, milles arvestatakse investearvu vajalikkust ning tegevuste ja kulude põhjendatust; kuni 18-aastaste (kaasa arvatud) majapidamises elavate isikute arvu; taotletava toetuse suurust kasusaaja kohta ning leibkonna jaoks laheneva kitsaskoha olulisust.

Türi vald toetab 2022. aastal hajaasustuse programmi projekte 31 000 euroga, riigipoolne toetussumma selgub pärast taotluste hindamist ning pärast seda tehakse ka otsus toetuse saajate kohta.

GRETE KALJULAID
Türi vallavalitsuse ehitus- ja keskkonnaspetsialist

Euroopa Liidu toiduabi toimetulekutoetuse saajatele

Türi valla toimetulekutoetuse saajatele on saabunud järjekordne saadetis toiduabi Euroopa Liidult. Jagamine toimub aadressil Türi linn, Mehaanika tänav 3 otsaükselt järgmistel aegadel: Teisipäeval 10.05 kell 10-13 Kolmapäeval 11.05 kell 10-13 Neljapäeval 12.05 kell 10-13 Teisipäeval 17.05 kell 10-13

Aprillis Türi vallavolikogus

Türi vallavolikogu II koosseis kogunes istungiks 28. aprillil 2022 kell 14 Türi vallavalitsuses. Volikogu istungi päevakorras oli kümme päevakorrapunkti. • Türi vallavolikogu esimehele umbusalduse avaldamine. Volikogu esimeest umbusaldas 23 volinikut 11 ning seega jätkab esimees oma ametis. • Türi vallavolikogu uue esimehe valimine. Punkt langes päevakorrast, kuna volikogu esimees jätkab ametis. • Türi vallavolikogu alaliste komisjonide tööst. • Laupa põhikooli 2021. aasta tegevuse ning Laupa põhikooli valduses oleva Türi valla vara kasutamise sihipärasuse kontrolli tulemuste kinnitamine. Revisjonikomisjoni esimees Kaia Iva tegi ülevaate Laupa põhikooli revisjonist ning volikogu kinnitas revisjoni tulemused. • Türi vallavolikogu ajutise komisjonina Türi valla innovatsioonikomisjoni moodustamine. Moodustati kuni üheksaliikmeline ajutine innovatsioonikomisjon.

Õpetajad said koolitust

26. aprillil toimus Türi valla koolide õpetajatele teemapäev „Õpilase individuaalsuse arvestamine võimetekohase õppe tagamisel“. Teemapäeva eesmärgiks oli anda laiem ülevaade põhikooli- ja gümnaasiumiseadusest ning erinevat liiki tuge vajavate õpilaste õpetamisest ja toetamisest koolis.

Põhjalikumalt tuletati meelde toe liigid ning toe raames rakendatavaid meetmeid ja võimalusi. Arutleti ja selgitati, millal ja mis ees-

Komisjoni liikmed kinnitatakse järgmisel volikogu istungil. • Türi valla innovatsioonikomisjoni esimehe ja aseesimehe valimine. Komisjoni esimeheks valiti Lauri Läänemets ja aseesimeheks Pippi Liis Siemann. • Türi vallavolikogu 25. jaanuari 2018 määruse nr 2 “Türi valla vara valitsemise kord” muutmine (eelnou menetluse jätkamine). Volikogu täiendas valla vara valitsemise korda erisättega. • Türi vallavolikogu 16. novembri 2017 määruse nr 9 “Türi vallavalitsuse palgajuhend” muutmine, I lugemine. • Türi valla üldplaneeringu vastuvõtmine, keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande nõuetele vastavaks tunnistamine ja üldplaneeringu avalikule väljapanekule suunamine. Volikogu võttis vastu valla üldplaneeringu ja suunas selle avalikule väljapanekule. • Informatsioon: Ukraina sõjapõgenikega seonduvast; haridusvaldkonda puudutav info; Järvamaa omavalitsuste liidu üldkoosolekust.

märkidel on vajalik ja mõistlik kaasata Rajaleidja keskus või meditsiinivaldkond. Õpetajatele anti üldised suunised arengukaartide ja individuaalsete õppekavade täitmiseks.

Teemapäeva viisid läbi Paide Rajaleidja keskuse eripedagoog Karin Karolin ja Paide Hammerbecki põhikooli psühholoog Marie Runnel.

KATI ADUL, Türi vallavalitsus haridusspetsialist

Käru Südamekodu

Käru Südamekodu OÜ pakub tööd

- Kohusetundlikkus ja usaldusväärsus
- Hea koostöö- ja suhtlemisoskus
- Positiivne ellusuhtumine ja tahe inimestega töötada
- Omad kutset või oled valmis õppima.

Ettevõtte pakub

Teid ootab ees sõbralik kollektiiv, kelle eesmärgiks on pakkuda oma elanikele head teenindust ja toetust igas olukorras. Ettevõtte pakub häid töötingimusi ning pikaajalist ja stabiilset tööd. Töötasu 5,20-6,00 eurot tund

Töötamise koht: Käru alevik, Türi vald

Töötamise aeg: täistööaev või tähtajaline või osaline

Lisainfo: Töö on vahetustega

www.silmaarst.ee

5., 12., 19. ja 26. mail

Türi Prillipoes Viljandi tn 26
OPTOMETRISTI vastuvõtt

Prillitellijale nägemise kontroll TASUTA

KÕIK prilliraamid ja -klaasid kuni -50%

Päikesepriidid -30%

Info ja registreerimine
tel 387 9636 ja 384 8620

PA MT
PAIDE MUUSIKA- JA
TEATRIMAJA

MAI
L, 7.05 kell 19 Paide Teater **"Esimene tants. Viimast korda."**
K, 11.05 kell 18 **Triin Ruubel-Lillebergi ja Sten Heinoja kontsert**
12.-14.05 kell 19 Paide Teater ja Gertrüdes ielas teātris (Lāti) **"Ja kes mind siis lõpuks mäletab?"**
P, 15.05 kell 19 **Kauro Tافitšuki Tuur**
N, 19.05 kell 19 TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia diplomilavastus **"Toatüdrukud"**
L, 21.05 orientaalkultuuride festival **paIDA**
R, 27.05 kell 20 **Tantsuõhtu Siim Aimpla Funk Bandiga, solist Marvi Vallaste**

JUUNI
11.-12.06 **Hooviteatrite Festival Paide linna kortermajade hoovides**

MAIKUUS PAIDE KINOS
„Fantastilised elukad: Dumbledore'i saladused“
„Punkrimäng“
„Tagurpidi torn“
„Siil Sonic 2“
Eurovisiooni lauluvõistlus 2022 finaali ülekanne
„Eskorttüdrukud“
„Jänkude akadeemia: Võimatu munamissioon“
„Downton Abbey: uus ajajärk“
„Üüratu talendi talumatu taak“
„Kõik kõikjal ja korraga“

PILETID JA BRONEERINGUD: kassa@pamt.ee, kassa telefon: 38 49137, 5528180
PAIDE KINO KAVA: pamt.ee/kino

KUHU MINNA

KULTUUR

R 6.05 kell 18 Õhtu aroomiõlidega Kabala rahvamajas. Kutsume teid hubasele ja aroomatsele õhtule avastama eeterlike õlide salamaailma! Kohapeal saab vahetult aroomiõlised tunda ja nuusutada ning lisatasu (10.-) eest on võimalik endale isiklik parfüüm kokku segada. Tutvumise doTerra õlidega viib läbi Merit Sarv. Osalustasu 5 €. Huvilistel palume end hiljemalt 4. maiks eelregistreerida aadressil: andra.kultuur@tyri.ee, või tel: 5340 3551
L 7.05 kell 13 Oisu rahvamajas emadepäeva puhul toimuv „Loodusliku kreemdeodorandi ja seebi töötuba“. Töötuba viib läbi Triin Nõu. Osalustasu 10 €. Vajalik eelregistreerimine: tel 5398 6973, e-posti aadress oisu.rahvamaja@tyri.ee.
L 7.05 kell 17 Väätsa rahvamajas emadepäevale pühendatud kontsert „Mu kodu“. Esinevad: Kelly, Bibi ja Rait. Kontsert on tasuta!
P 8.05 kell 12 Kärü simmaniplatsil - emadepäevakontsert. Esinevad Kärü kooli ja lasteaiaga lapsed ja piirkonna tantsurühmad. Kärü piirkonna aasta ema väljakuulutamine. Halva ilma korral toimub sündmus kooli võimlas.
E 9.05 Vahemikus kell 10–13 võimalus saada õigusabi Türi kultuurikeskuses. Ruumi teave administraatorilt.
T 10.05 kell 11 Viljandi laste- ja noorteteatri etendus „Kunksmoor ja kapten Trumm“ Türi kultuurikeskuses. Autor Aino Pervik. Soovituslik 5–12aastastele. Lavastaja-Kadri Paldra, Kunksmoor- Kadri Paldra, Kapten Trumm- Tauno Paulus, teistes osades- Triinu Paabut, Mairo Seire või Oliver Kuiv või Margus Christopher Kalda, Krete Paldra Pilet 10 €.
K 11.05 kell 17–18 Oisu OTT- Oisu rahvamaja õuel
K 11.05 kell 18–19 Loeng „Rahatark Oisukant“ Oisu rahvamaja väikeses saalis II korrusel
N 12.05 kell 18 Türi põhikooli kevadkontsert Türi kultuurikeskuses
N 12.05 kell 18 Retla ja Kabala kooli kevad- ja emadepäevakontsert Oisu rahvamajas, lisaks näitus õpilastelt.
R 13.05 kell 18 KINOÕHTU Oisu rahvamajas- „Tagurpidi torni“ EST 2022. Põnevik „Tagurpidi torn“ räägib laste suvest unises alevikus, kus ainukest lõbu pakub lihtsalt hängimine ja turnimine mahajäetud tehases. Seal viibimine keelatakse neile aga ära. Kamba pealik Kristjan ning tema sõbrad Ariel, Loore, Mia-Margot ja Siim otsustavad keelust üle astuda. Otsus muudab nende elu ning paneb sõbrad karmi vastasseisu. Jääbki lahendada küsimus - mis on õige ja mis on vale? Filmis mängib ka Türi valla Väätsa poiss Kimi Reiko Pilipenko. Pilet eelmüügist 3,50 €, samal päeval 5 €.
P 15.05 kell 13 KINOPÄRASTLÖUNA Väätsa rahvamajas- „Tagurpidi torni“. Täispilet 5 €/ sooduspilet 3,50 €
P 15.05 kell 11–13 Kevadine kirbuturg Kabala rahvamajas.
P 15.05 kell 14 VÄÄTSA TALUTURG rahvamaja ees. Info ja küsimused 5556 2601.
E 16.05 kell 18 KINOÕHTU Väätsa rahvamajas- „Tagurpidi torni“. Täispilet 5 €/ sooduspilet 3,50 €
T 17.05 kell 19 KINOÕHTU Türi kultuurikeskuses- „Tagurpidi torni“. Täispilet 5 €/ sooduspilet 3,50 €
K 18.05 kell 19 KINOÕHTU Kädva Seltsimajas- „Tagurpidi torni“. Täispilet 5 €/ sooduspilet 3,50 €
N 19.05 kell 10 KINOHOMMIK Kabala rahvamajas- „Tagurpidi torni“. Täispilet 5 €/ sooduspilet 3,50 €
N 19.05 kell 19 KINOÕHTU Kärü rahvamajas- „Tagurpidi torni“. Pilet eelmüügist 3,50 €, samal päeval 5 €
R-P 20–22.05 Türi lillelaat
P 21.05 Kesk Eesti Romuring
P 22.05 kell 15 Klubi Ehavalgus peoõhtu Türi kultuurikeskuses.
P 22.05 kell 18 VÄÄTSA JÄRVE SAARE TEATER vol 1. Jälgi reklaami meie kodulehelt ja Facebooki lehelt.
N 26.05 kell 13 Väärivate ülikooli loengupäev Türi kultuurikeskuses. Osalustasu 3 € „Dementsuse märgid ja toimetuleku toetamine“- Hanna Stina Heinmets (MTÜ Elu Dementsusega juhatuse esindaja) „Enesetunnetamine ja emotsionaalse toimetuleku alused konfliktiolukorras“ Sergei Drõgin (Tartu ülikooli Viljandi kultuuriakadeemia seikluskasvatuse õpetaja)
P 29.05 algusega kell 12 - Konna maja hoovis ja kohvikus AJATU toimub tervislikuma grillimise teemal õppepäev (loenguosa on tasuta), võimalus ka toitu kaasa osta grillmeisterilt, info tel 5566 9051, info@kohvikrestoajatu.ee
P 29.05 kell 14 VÄÄTSA TALUTURG rahvamaja ees. Info ja küsimused 5556 2601.

SILMADE KONTROLL JA PRILLIDE MÜÜK

23.mai alates 10.00

TÜRI NOORTEKESKUSES

Etteregistreerimine telefonil **5323 2454**

- *kuivasilmatest
- *silmarõhu mõõtmine
- *optilised päikesepriid

Silmade kontroll 20€, prillistjale TASUTA!

7.mai 11-13.30

Türi kultuurikeskuses

Soodne laomüük - Uued riided Soomest

Joped ja komplektid 28-69.€

Tuulepüksid al.10.€ vaba-aja riided 10-24.€ peamiselt

Tere tulemast!

lastele, naistele, meestele hooajariided

Välis- ja vabaaja sportlik riietus

FB-s grupp LAOMÜÜK - uued hooajariided Soomest (Türi, Aravete - Järvamaal)

NÄITUSED

3.05–31.05 Eesti maalijate liidu näitus. Kuraator-Tiina Tammetalu Türi kultuurikeskuse galeriis

2.05–3.06 Tiina Azojani fotonäitus „Minu panus tervisesse“ Türi kultuurikeskuse klaassaalis

12.05 kell 17–19 Oisu keraamikaringi hooaja lõpu näitus Oisu rahvamaja II korrusel

TÜRI RAAMATUKOGU

6. mail kell 18 Türi raamatukogu sünnipäev. Ajaloo ettekanne Valdo Praustilt, esineb lauljatar Keitlin Jüristo

11. mail kell 17.30 Kai Vare krimiromaani „Võlg“ esitlus Türi raamatukogus

14. mai kell 12 lastehommik Türi raamatukogus

Tuulike Kivestu illustratsioonide näitus Türi raamatukogus mai-juuni.

SPORDISÜNDMUSED

MAIKUU

10. mai toimub Järvamaa orienteerumispäevak, Järvamaa koolinoorte meistrivõistlused ja Järvamaa meistrivõistlused Türi Kõrgessaare metsas. Info: Orienteerumisklubi JOKA 505 2240.

11.–17. mai toimub ülemaailmne orienteerumispäev Türi valla erinevates paikades. Info: Orienteerumisklubi JOKA 505 2240.

17. mai kell 15 Järvamaa TV 10 olümpiastarti III etapp Türi linna staadionil. Info: Leonhard Soom 509 6812.

24. mai kell 18 Järvamaa petangi seeriavõistluse I etapp Roosna-Allikul. Info: Türi spordiklubide liit 5820 1464.

25. mai kell 18 Türi maraton 2022 III etapp Türi Tolli metsas kogunemisega Türi ühiskooli aia juures. Info: Tyritervis@gmail.com V. Gritsenko 5832 0338 ja V. Lillipuu 508 3959

25. mail kell 18.45 Järvamaa kettagolfi seeriavõistluse I etapp Paide Ülejõe rajal. Info: Türi spordiklubide liit 5820 1464.

25. mai kell 10 koolinoorte kergejõustiku meistrivõistlused Türi linna staadionil. Info: Veiko Valang 550 7576.

26. mail toimub Väätsa järve jooks Väätsa rannas. Info: Väätsa tervisekeskus 5302 3400.

mai lõpus toimuvad tennise üksik- ja paarismängude sõpruskohtumine Viljandi tenniseklubiga. Info: Türi tenniseklubi 5559 8154

Mai lõpus toimub Kärü petangi seeriavõistluse I etapp Kärü kooli staadionil. Info: Kärü tuletõrjeselts 5801 8974.

Mai-juuni toimuvad bridžimängijate sõpruskohtumised. Info: Järvamaa bridžiselts 527 3132.

JUUNIKUU

4. juunil ratsutamise treeningvõistlus Kirna tallis. Info: Maie Kukk 5564 2112.

7. juunil kell 18 Järvamaa petangi seeriavõistlus II etapp Paide vallimäel. Info: Türi spordiklubide liit 5820 1464.

7.–8. juunil kell 10 Järvamaa TV 10 olümpiastarti mitmevõistlus Türi linna staadionil. Info: Leonhard Soom 509 6812.

8. juunil kell 18.45 Järvamaa kettagolfi seeriavõistluse II etapp Aravete rajal. Info: Türi spordiklubide liit 5820 1464.

11. juunil toimuvad Järva mängud Aravetel.

VANA JA UUS

Lauljad on kogunenud Türi laululavale, et teha viimaseid ettevalmistusi peatselt algavale Türi vaimulikule laulupäevale, mis leidis aset 24. juunil 1932. aastal. Tol ajal paiknes laululava hoopis teises küljes, kus praegu on lage plats ümmarguse lillepeenraga. Kõlakoja aset täitis lauljate selja taga paiknev kuuskeste tihe müür.

FOTO RENE VILJATI KOGUST

Tänaseks on enamik vanu puid maha võetud. Loodus aga tühja kohta ei armasta ja reedel, 29. aprillil istutati vanade puude asemele uued õitsevad kirsid. Haljastustöödele oli lisaks Türi kultuurimaja töötajatele appi tulnud ka koer Semu, kes tassis suuremad kaiked platsilt minema, aidates sellega ühtlasi ka oma peremeest talviste küttepuid varumisel. FOTO RENE VILJAT

MÕÕDAME, VALMISTAME JA PAIGALDAME ERITELLIMUSEGA PLEKITOOTEID:

- harja-, ääre-, neelu- ja liiteplekid
- vihmaveesüsteemid (laos olemas, kohe kätte)
- lumetõkked
- korstnamütsid
- täiskatted korstnatele
- katuste ehitus

Vabaduse 10, Türi
tel 5331 3581
rikson@rikson.ee
tyri@katuseabi.ee

RIKSON INVEST
RUUKI
PARTNER

TÜRI-ALLIKU KÜTTEKONTOR

MÜÜA LÕHUTUD KASE või LEPA KÜTTEPUID! 25-60cm

Hinnad soodsad! Tarne kiire!

Tel. 51 66 305

AllikuGrupp

UUED KODANIKUD

VILLE, KALJU RAGNAR,
RANDAR, BRENDON,
RALF, LINDAR, KIRKE LIISA,
SOFIA, ELLI ELISABET

Palju õnne!

KoldeTuli

www.koldetuli.ee

Küttepinnud märg	35 €/rm
Minimum kogus 15 RM koorem	
Kütteklotsid (puisteruum) märg	45 €/rm
Minimum kogus 10 RM koorem	
Halupuu 50 cm märg	80 €/rm
Minimum kogus 8 RM koorem	
Halupuu 30 cm märg	85 €/rm
Minimum kogus 8 RM koorem	

Tel 516 0288 Türil

ÕHKSOOJUSPUMPADE MÜÜK PAIGALDUS HOOLDUS

TÜRI MUUSIKAKOOL

UUTE ÕPILASTE VASTUVÕTT 2022/2023 õppeaastaks

esmaspäeval, 6. juunil kell 16.00-18.00 ja
teisipäeval, 7. juunil kell 14.00-16.00.

Eelregistreerimine katsetele konkreetse kellaja saamiseks
telefonil 508 3213 ajavahemikus 16. maist kuni 1. juunini.

Huvialad:

KLAVER, AKORDION, VIUL, TŠELLO, KONTRABASS, KITARR,
MANDOLIIN, KROMAATILINE KANNEL, PLOKKFLÖÖT, FLÖÖT,
KLARNET, SAKSOFOON, TROMPET, ALTSARV, TENORSARV,
METSASARV, TROMBOON, EUFOONIUM, TUUBA, LÖÖKPILLID.

Sisseastumiskatse koosneb viiest ülesandest - vabalt valitud laulu esitamine ilma saateta, rütmikatse, helide järelelaulmine, mälukatse ja harmoonilise kuulmise katse.

Registreerime 5-6-aastasteid lapsi **EELKOOLI**. Oodatud on ka põhikooli algklasside õpilased. Katseid ei ole. Õppetöö toimub rühmaõppe vormis kaks korda nädalas 45-minutilise tundidena.

Õppetasu pilliõpetusosakonnas on **25 eurot**, vaba õppekavaga osakonnas ning eelkoolis **21 eurot** kuus.

Avalduste blanketid leiате kooli kodulehelt
<http://test.tyrimuusikakool.ee/uute-opilaste-vastuvott>
Digitaalselt allkirjastatud avaldused palume saata kooli e-posti aadressile tyrilmk@estpak.ee

*
Registreerime soovijaid
TÄISKASVANUTE OSAKONDA
Õpe toimub vaba õppekava järgi 1,5 tundi nädalas valitud huvialal. Soovi korral on võimalik tundide mahtu jagada mitme erineva huviala vahel. Ühe õppetunni pikkus on 45 minutit ja õppetasu **65 eurot** kuus. Vajalik oma pilli olemasolu.

REHVIVAHEATUS JA PARANDUSTÖÖKODA NR 1

TÜRIL VILJANDI TN 9
TÖÖKODA ASUB KRAHV DRACULA PUBI TAGA

HOOAJAL TÖÖTAME KA L ja P ja VÄLJASPOOL TÖÖAEGA

BRONEERI AEG VÕI TULE KOHALE!

TEL: 385 7232 VÕI 5855 3231

Türi Rahvaleht

Türi, Hariduse 3,
72213,
Järvamaa
Tel: 513 3385
E-post: teet.reier@tyri.ee

Tegevtoimetaja:
Teet Reier
Korrektor: Kerli Rhede
Küljendaja: Teet Reier
Raamatupidaja:
Signe Tõotsu

Trükkija: AS Kroonpress
Levitaja: Omniva
Väljaandja:
Türi Arengu Sihtasutus
www.tyri.ee/tasa

Türi Rahvaleht tuleb iga kuu alguses kõikidesse Türi valla postkastidesse tasuta.

Juhul kui leht pole Teie postkasti jõudnud, andke sellest teada toimetuse telefonil 513 3385.

Trükiarv on 5700 ja lugejaid u 11 000.

Kuulutuste ja reklaami vastuvõtt toimetuses või e-posti teel teet.reier@tyri.ee või uudised@tyri.ee

Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastöid nende selguse huvides toimetada ning lühendada.

OSTAN

IGASUGUSEID VANU FOTOSID JA KOOLILÕPU MÄRKE

TÜRI FOTOGRAAF
RENÉ VILJAT
Tel 525 8325
reneviljat@gmail.com

FEKAALIVEDU VÄLIKÄIMLATE RENT TRANSPORDITEENUS

tel. +372 452 2002
e-mail: agri@speq.ee
www.fekaaliabi.ee
www.speqagri.ee

OÜ ETEST PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Türi tenniseklubi ootab kooli- noori ühistreeningutele, mis toimuvad 11. mail kell 15 Türi, Kalevi tänava tenniseväljakutele. Kõik soovijad saavad end kirja panna telefoni teel Voldemar 5559 8154, Marge 525 5508 või kirjutades marge@provel.ee

REKLAAM

KOLMESTAR

- metsa- ja põllumaa ost
- kasvava metsa ost-müük
- metsamaterjali transport
- metsa ülestöötamine
- võsaraie ja kokkuvedu
- kallurveod, kopateenus
- metsatehnika treilerveod
- küttepuid müük

Mäekalda tn 2, Türi linn, Türi vald, 72213 Järva maakond
kolmestar@kolmestar.ee • Tel 503 5585 • www.kolmestar.ee

ÜÜRILE ANDA TÜRIL NÜÜDISAEGNE KÕETAV LAOPIND

Alates 130 m² kuni 1500 m² koos laoriulite, elektritõstukite, kaamerate, signalisatsiooni jm vajaliku. Mugav ligipääs veokitele. Pakume kaupade hoiustamise laoteenust. Koos laopinna võimalus üürida ka kontoripinda.

OÜ Kolmestar • Tel 501 5328

Roheline pidu kogu perele!

43. TÜRILILLELAAT

20.-22. MAI 2022

www.tyirilillelaat.ee

REEDE KELL 9-19
PILET 3€

Noortaluniku võistlus
12:00 Avamine, Orkester Türi
14:00 Absolut-Lühis
17:00 Karl-Erik Taukar Band

LAUPÄEV KELL 8-19
PILET 3€

14:00 Türi Kultuurikeskuse rühmad
17:00 Jaan Pehk
18:00 Mr. Happyman

PÜHAPÄEV KELL 8-15
PILET 2€

11:00 Orkester Türi
12:00 Nedsaja Küla Bänd
TTK tantsuansambel Savijalakased
14:00 Ivo Linna ja Antti Kammiste

TÜRI LILLELAAT

KORRALDAJA TÜRILAIANDUSE JA MESINDUSE SELTS

Järvamaa laulu- ja tantsupidu 2022

Aeg – ajalt tuleb küsida...

28. mail 2022 kell 17

Koeru keskkooli staadionil

Laulupeotule süütamine

Järvamaa kultuurihiies Vargamäel 26. mail kell 18

5€	10€	25€
7–16aastased	tavapilet	toetajapilet

Osta pilet
fienta.com

facebook.com/jarvamaapidu

WWW.JARVAMAAPIDU.EE

